

„...mindössze a Fővárosi Bíróságnak azzal az ítéletével kapcsolatban kívánok beismerni vallomást tenni, hogy a püspökök közszereplőnek minősülnek.”

► Egy közszereplő beismerni vallomása – 3. oldal

„1968-ig tizenhat templomban készítettem falfestményeket, akkor, azzal a lelkesgyűléssel ennek vége lett. Vállaltam volna az »örök segédlelkész sorsot«, hogy maradjon időm a templomfestésre – máshogy alakult az életem.”

► Beszélgetés Szita Istvánnal – 5. oldal

„Ritka jogosítványaim vannak. Bemehetek hozzájuk a cellába, leülhetek az ágy szélére. Persze inkább a kisebbekbe, hogy ne zavarjuk a többieket. Beülhetek a tárgyalásra, hozzátartozókkal is találkozhatok...”

► Bízik László evangélikus börtönlelkésszel a Markó utcában – 8. oldal

„... az elmúlt hetekben többször telefonhívást, levelet és e-mailt kaptunk azokról az előfizetőinktől, akik bizony nem kapták-kapják meg időben az újságot.”

► Néhány szó a lapterjesztésről – Avagy: hogyan (nem) jut el az Evangelikus Élet az előfizetőkhöz? – 11. oldal

FOTO: NAGY BENCE

Főhajtás Harsányi János mellszobra előtt

Tudomány és iskola

Felavatták a Fásorban Harsányi János és Balogh János mellszobrát

► **Mi a közös a közgazdasági Nobel-díjas Harsányi Jánosban és Balogh János zoológus-ökológus professzorban? Ha vetélkedőn feladványként hangzana el a kérdés, a következő biztosan nyerő válasz lenne: ifjúkorában mindkét tudós a fásori evangélikus gimnázium padjait koptatta. Február 12-én szobrot avattak emlékükrre az intézményben a gimnázium volt növendékeinek egyesülete, valamint a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával.**

Harsányi János 1920-ban született Budapesten. A fásori gimnázium diákjaként 1937-ben első helyezést ért el az országos középiskolai matematikai versenyen. Érettségi után a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen kezdte meg tanulmányait; 1942-ben végzett, gyógyszerész oklevelet szerzett. 1947-ben filozófiából doktorált, 1950-ben Ausztráliába távozott, ahol fizikai munka mellett végezte el a sydneyi közgazdasági egyetemet. 1961-től az Egyesült Államokban, a berkeleyi Business Schoolban tanított, és végezte kutatásait egészen nyugdíjba vonulásáig. Szakterülete a korlátozott információjú játékelmélet volt; az e területen elért eredményeiért vehette át 1994-ben a közgazdasági Nobel-díjat. 2000-ben hunyt el.

Balogh János 1913-ban született Nagybocsón (ma Ukrajna). A Pázmány Péter Tudományegyetemen végzett 1935-ben. 1931 és 1983 között különböző beosztásokban az egyetemen – mai nevén az Eötvös Loránd Tudományegyetemen – dolgozott. Kutatási területe a trópusi ös-

erdők talajfaunája volt. Számos expedícióban vett részt, közreműködött rádiós és televíziós sorozatok készítésében. Az elsők között mutatott rá a globális felmelegedés veszélyeire. 1963-ban Kossuth-díjjal, 1993-ban Széchenyi-díjjal, 1995-ben Akadémiai Aranyéremmel tüntették ki. 2001-től volt a Corvin-lánc birtokosa. 2002-ben halt meg.

A szoboravatás alkalmából a díszteremben rendezett ünnepség résztvevői között volt Vizi E. Szilveszter, a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) elnöke, Hámosi József és Kroó Norbert, az intézmény két alelnöke, Hunvald György VII. kerületi szocialista polgármester, az MTA számos tagja – volt fásori diákok –, több egykori miniszter, valamint a diplomáciai testület számos tagja. A Magyarországi Evangélikus Egyház képviselőjében a jelenlegi és a korábbi országos felügyelő, Pröhle Gergely és Frenkl Róbert egyaránt megjelent.

Elsőként Ódor László, az iskola igazgatója méltatta az egykori diákokat, hangsúlyozva, hogy az utódok megőrzik az általuk képviselt értékeket: a szellemi igényességet, az értéktudatot és az erkölcsöt. Tudás és emberség tekintetében egyaránt példaként állította a két neves öregdiákot a gimnázium mai tanulóira. Az igazgató idézte Balogh Jánost: „A tudást kisugárzó iskola az én életemben a fásori evangélikus gimnázium volt.” Az akadémikus élete alkonyán – több mint hatvan évvel ezelőtt, hogy fásori diákjevei véget értek – nyilatkozott így egy interjúban. Ódor László továbbá felhívta a figyelmet arra, hogy Harsányi János és Balogh János tudós és a tudását átadni képes tanár volt egy személyben, illetőleg hangsúlyozta: remélhetőleg az Akadé-

mia vezetőinek látogatása révén is közelebb kerül egymáshoz a tudomány és az oktatás, amelyek a Fásor hagyományai szerint természetes egységet alkotnak.

Vizi E. Szilveszter az iskola szellemiségéről szólt, utalva arra, hogy eddig az intézmény tizenhét pedagógusából lett akadémikus, huszonkét fásori diák vált a Magyar Tudományos Akadémia tagjává, huszonnégy pedig az Akadémia doktora („nagydoktor”) címet szerzte meg. Harsányi János szándéka az volt – mondotta az elnök –, hogy a közgazdasági szemléletet a közjó szolgálatába állítsa. Balogh János érdemei közül kiemelte a környezet védelme érdekében tett fáradozását, azt, hogy igyekezett felhívni a figyelmet: felelősek vagyunk a minket körülvevő világról.

Bár a meghívó szerint ezután az újraindított Budapest-Fásori Evangélikus Gimnázium első igazgatója, Gyapay Gábor, a volt növendékek egyesületének elnöke osztotta volna meg a jelenlévőkkel az iskola múltjával kapcsolatos gondolatait, egészségi állapota nem engedte, hogy részt vegyen az ünnepségen, így Ligetvári Ferenc következett. A volt miniszter, az MTA Mezőgazdasági és Vízgazdálkodási Bizottságának elnöke felolvasta a Cselőtei László akadémikus által papírra vetett személyes hangú megemlékezést.

A beszédek elhangzása után került sor a mellszobrok leleplezésére. Harsányi Jánosé – Barth Ilona alkotása – a díszterem mellett áll, a Balogh Jánost ábrázoló pedig – ez Barth Károly munkája – a főbejáratnál kapott helyet. A szobrok már korábban, az alapzatok viszont csak most készültek el, az Akadémia, illetve a gimnázium alapítványának támogatásával. ■ G. Zs.

A Lelkészakadémiáról, avagy a jó pap holtáig továbbképződik

Annak idején teológusként sokszor hallottam tanáraimtól ezt a mondatot: „A lelkész is ember!” Ebben a megállapításban egyaránt benne volt egy jó adag féltés, figyelmeztetés és az a felszabadító gondolat is, hogy nem várnak majd tőlem többet, mint ami vagyok: ember – a magam adottságaival, képességeivel és korlátaival. Gyakori tapasztalatom azonban, hogy nem magától értetődő ennek a kijelentésnek az igazsága. „Szolgálunk és végünk” – ha az ismerős szlogent kicsit átírjuk, jól kifejezi azt, amiről egyre többen beszélünk: a lelkészek, szolgálattéveők lelki megfáradásáról, kiégéséről. És jó, ha már beszélünk róla, mert ez azt jelzi, hogy fontos kérdéssé vált, és szeretnénk a helyzet megoldásában is előbbre jutni.

A lelkészi szolgálat „magányos” hivatásnak számít. Sok lelkészársam panaszkodik az elszigeteltségre; arra, hogy úgy érzi, egyszemélyes vállalkozást visz, és kevés visszajelzést, építő kritikát, elismerést kap. A sok szervezési feladat pedig elveszi az erőt és az időt a lényegtől. Az önképzés lehetősége is igencsak beszűkül a gyülekezeti munka mindennapi mókuskerekében; kevés a lelkész energiája arra, hogy teológiai szakirodalmhoz nyúljon, és elmélyedhessen egy-egy izgalmas témában.

Ezt a hiányt igekeznek orvosolni egyházunkban a lelkészek számára szervezett továbbképzések. Három formában folyik ez a munka: a havonkénti LMK (lelkészi munkaközösség) alkalmain, a többnyire háromnapos lelkészkonferenciákon és a Lelkészakadémia öt-nyolc napos kurzusain.

A Lelkészakadémia alapos szakmai előkészítés után 2004 őszén indult el. Az elmúlt két és fél év tapasztalatai azt mutatják, hogy akik jelentkeznek egy-egy kurzusra, és egy hétre kicsit kiszakadnak a napi rutinból, elhagyják a megszokott kerékvágást, új impulzusokat kapnak, amelyek szolgálatukat segíthetik: megerősítést, lendületet, friss ötleteket. A Lelkészakadémia nagy előnye, hogy elegendő idő áll rendelkezésre ahhoz, hogy egy-egy teológiai témával mélyebben foglalkozunk felkért előadók segítségével.

Egyaránt hangsúlyt helyezünk a szellemi munkára, a lelki feltöltődésre és a

kikapcsolódásra. A képzések jól bevált helyszíne a balatonszárszói Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthon, ahol barátságos légkörben tölthetjük együtt az időt. A spontán, jóízű esti-éjszakai beszélgetések, a Balaton-parti séták, kirándulások során igazi közösségélményben lehet részünk. A mindenkor „csapat-összeállítás” az Úristen különleges munkája. Az ő titka, hogy miként tud közösséggé kovácsolni különböző személyiségű, lelkesű és hátterű embereket néhány nap alatt. Természetesen a kurzusok munkájába a résztvevők közül is mindenki beleadja a „magáét”.

Idén négy kurzust szervezünk a lelkészek és egyet külön az esperesek számára. Az elsőn (március 12-től 17-ig) Jézus passiójáról lesz szó. A témát Réz-Nagy Zoltán és Bartha István segítségével járjuk körül. A második kurzuson (május 28-tól június 4-ig) a „missziói lapok” apropóján beszélgetünk az élet céljáról, a válás, az alkoholizmus, az öngyilkosság problémáiról, a korszellem veszélyeiről, valamint az ökotológiáról. A disputa felkért előadói: dr. Béres Tamás, Gáncs Péter, dr. Garádi Péter, Honti Irén, dr. Krámer György, dr. Sárkány Angyal, Szeverényi János. Idén először tartunk „Esperesakadémiát” is október 7. és 10. között. November 2-tól 8-ig Halál, gyász, temetés címmel Ribár János és drs. Krámer György segítségével foglalkozunk lelkészi szolgálatunk egyik legnehezebb területével. Ez évi utolsó kurzusunkon, december 3. és 7. között dr. Szabó Lajos és dr. Szabóné Mátrai Marianna vezetésével a nagyünnepi gyülekezetről és a gyülekezetépítési lehetőségekről beszélgetünk. A kurzus keretében adventi lelkigyakorlatot is tartunk a karácsonyi alapigék alapján.

Valóban nem egyszerű akárcsak egy szűk hétre is kiszakadni a gyülekezeti szolgálatból, főként a sűrű munkaév idején. Ugyanakkor abban, hogy lelkészeink közül minél kevesebbet fenyegezen a lelki megfáradás, kiégés veszélye, jó szolgálatot tehet más kezdeményezések mellett a Lelkészakadémia is. Köszönet azoknak a gyülekezeteknek, presbitériumoknak, amelyek eddig már lehetővé tették lelkészeik számára a képzésen való részvételt.

■ VARGA GYÖNGYI

Zsinati fórum székházunk sorsáról

► **Egyházunk zsinatának a közeljövőben – egészen pontosan a márciusi ülésen – döntenie kell az Üllői úti székház ügyében: megmaradjon-e egyházunk országos irodájának, vagy az épületegyüttes kiváltásával felépüljön egy célszerűen, optimálisan kialakított, az egyházhoz méltó új irodaház? A Budapest-Fásori Evangélikus Gimnázium dísztermében február 9-én e témában tartottak fórumot a zsinat és az országos presbitérium rendes tagjainak. Az eszmecserén részt vettek azok a megbízottak és szakemberek is, akik a munkához szükséges pályázaton és a döntést előkészítő anyagokon dolgoztak.**

Alapvetően két irányban folyik a gondolkodás. Talán lehetne úgy fogalmazni, hogy az egyik megközelítés érzelmi, a másik pedig racionális. Az előbbi hívei azt hangsúlyozzák, hogy az épületegyüttes egyházunk történelmének szerves részét képezi, ezért meg kell maradnia az egyház tulajdonában.

► Folytatás a 3. oldalon

MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ

1%

Technikai szám: 0035

www.evangelikus.hu

É L Ő V Í Z

Második kiadás

Második, javított kiadás – olvassuk talán egy regény vagy más könyv címlapján. Sokan a keresztény életet is csak ilyen „javított” kiadásnak vélik. Ugyanaz az ember, a lényeg marad, csak néhány apróbb hibát kell kijavítani. Milyen más azonban, amit Saulnak mond Sámuel próféta: „Akkor megszáll téged is az Úr lelke (...), és más emberré leszel.” (1Sám 10,6)

Jézus arról beszél, hogy szükség víztől és Lélektől születni. Nem javítás kell, hanem születés. A keresztény ember nem jobb. Nem kijavított ember, hanem más ember. – Ha ezt halljuk, azonnal felcsattanunk: miféle lelki gőg, hogy valaki más embernek tartja magát! Ez valóban lelki gőg lenne, ha az ember mondaná ezt magáról. De az idézett igében Isten mondja, hogy Saul más emberré lesz, és Isten szavát mi soha nem cáfolhatjuk meg. Mi soha nem tehetjük lejjebb a mércét.

Isten emberei más emberek. Tele van a Biblia olyanok történetével, akik más emberré lettek. Jákób, a család... Mózes, a heves természetű szelíd lett. Istennek nem kisebb a célja Ábrahámmal sem, mint hogy más emberré legyen.

Jó, ha valaki már fiatalon megérti: neki más emberré kell lennie. Nincs kivétel. Lehet egy fiatal jeles tanuló, tanulhat ösztöndíjjal külföldön, lehet belőle Nobel-díjas tudós, rá is áll: más emberré kell lenned. Lehet egy lány varázslatosan szép, lehet szépségkirálynő, fején a győztesek csillogó koronájával, rá is áll: más emberré kell lenned.

Az Újszövetségben ott találjuk Mártát: szorgalmas, háziasszony, vendégszerető, mintaháziasszony; Nikodémust, a múltval vallásos főembert; az ifjút, aki gazdag és törvénytisztelő – Jézus nekik is azt mondja: más emberré kell lenned!

Felvetődik a kérdés: miért is van szükség az emberről erre a nagy változásra? A Biblia világosan beszél arról, hogy az embernek nem egy-két hibája van, hanem a természete, szíve indulata romlott. Ismert régi latin közmondás: „Úzd ki bár a természetet vasvillával, mindig újra visszatér.” A nevelés ugyan sokat javíthat, de gyökeres változást csak az újjászületés hozhat. Ez titokzatos módon a Szentlélek munkája Isten igéje által. Erről a csodáról szól Kapi Gyulának – Kapi Béla püspök edesapjának – a gyönyörű kórusműve, amelynek egyik sorra így hangzik: „Szüljön újjá igéd minket...”

Erre a csodára várunk, ezért imádkozunk, erre van szükségünk! Pál apostol így mondja a Rómaiakhoz írt levélben: „Mert a teremtett világ sóvárogva várja az Isten fiainak megjelenését.” (8,19)

■ GÁNC S ALADÁ R

SEMPER REFORMANDA

„Ezért kell tudnunk, hogy csak egy evangélium van, ám ezt több apostol megírta. Pál és Péter minden egyes levele, ráadásul Lukács könyve, az Apostolok cselekedetei is evangélium, még ha nem is írják le Krisztus minden tettét és szavát, hanem az egyikben erről vagy arról kevesebbet találunk, mint a másikban. Egy sincs a négy nagy evangélium között, mely mindent tartalmazna, s nem is kell tartalmaznia. Az »evangélium« nem más, mint egy Krisztusról szóló beszéd vagy történet. Az emberek közt is megesis, hogy ha valaki könyvet ír egy királyról vagy fejedelemről, hogy mit tett vagy mondott, és mi történt vele a maga korában, az többféle módon is megírható: hosszan és röviden. Így van az evangéliummal is, nem más ez, mint egy krónika, történet, elbeszélés Krisztusról, hogy ki ő, mit tett, mit mondott, és mi történt vele, s ezt az egyik rövidebben, a másik hosszabban, az egyik így, a másik pedig úgy írja le.”

► Luther Márton: Mi az evangélium? (Csepregi Zoltán fordítása)

ÖTVENED VASÁRNAPJA (ESTO MIHI) – Ám 5,21–24

Istent nem lehet becsapni!

Ámósz korában virágzott az istentiszteleti élet. A nép megülte az ünnepeket. A nagyokat és a kisebb jelentőségűeket is. Soha nem mulasztották el bemutatni a törvényben előírt áldozatot. De a kötelezőn felül is vittek az oltárra gazdag ajándékokat. Még a bálványistenek oltárára is jutott. Ámósz azonban az Úr tiszteletével társított bálványimádás bűnének is súlyosabbnak tartja, hogy a templomi kultusz konjunktúrája az országban eluralkodott törvénytelen és igazságtalanság takarójává szolgál. Ezért figyelmeztet: Istent nem lehet becsapni! Isten látja, ami az országban történik. Ezért üzeni a próféta által: „Gyűlölöm, megvetem ünnepeiteket, ünnepeiteket ki nem állhatom! Ha égőáldozatot mutatok be neked, vagy ételáldozatot, nem gyönyörködöm bennük. Rá se tekintek a békeáldozatra, melyet hízlalt állatokból mutatok be! Távozzatok előlem hangos éneklésekkel, hallani sem akarom lantpengetéseket! Áradjon a törvény, mint a víz, és az igazság, mint a bővízü patak!”

Amikor ötvened vasárnapján ezeket az igéket halljuk, nem a bennünket körülvevő világot kell számadásra szólítanunk. Nem a társadalom életében fellelhető törvénytelenégeket és igazságtalanságokat kell prófétái hangvételű beszédekkel lepleznünk! A prófétái szó – miként

Ámósz idején – ma is Isten népét szólítja meg. A keresztény népet. A keresztény egyház, illetve egyházak vezetőit és népét. A gyülekezetek élén álló lelkészeket, felügyelőket, presbitereket és a hívők rájuk bízott nyáját. Igen, ma nekünk, mindannyiunknak szól a figyelmeztetés: Istent nem lehet becsapni! Ahol nem árad a törvény, mint a víz, és az igazság, mint a bővízü patak, ott hiába van virágzó istentiszteleti élet: Isten rá se tekint, nem gyönyörködik benne. De milyen törvényt és milyen igazságot kér rajtunk számon Isten a régi próféta igéje által?

Ámósz természetesen a Mózes törvényén, a Tórában alapuló törvényességet és igazságosságot hiányolta népe életéből. Isten tőlünk sokkal többet követel! Egyháza életében és minden Krisztusban hívő ember életében Krisztus törvényét és Krisztus igazságát szeretné látni. Azt a törvényt, amely Krisztus minden szavában és cselekedetében utolsó leheletéig megnyilvánult. Amelyet a Hegyi beszédben ő maga így foglalt össze: „Mert mondom nektek, ha a ti igazságotok messze felül nem múlja az írástudókét és farizeusokét, akkor semmiképpen sem mentek be a mennyek országába. (...) Ha tehát áldozati ajándékokat az oltárhoz viszed, és ott jut eszedbe, hogy atyádfiának valami panaszja van ellened, hagyd ott ajándékokat

az oltár előtt, menj el, békülj ki előbb atyádfiával, és csak azután téj vissza, s vidd fel ajándékokat. (...) ...ne szálljatok szembe a gonosszal, hanem annak, aki arcul üt jobb felől, tartsd oda másik arcodat is. (...) Szeressétek ellenségeiteket, és imádkozzatok azokért, akik üldöznék titeket, hogy legyetek mennyei Atyátoknak fiai, aki felhossa napját gonoszokra és jókora, és esőt ad igazaknak és hamisaknak.” (Mt 5,20 k.) Akiknek életük törvényévé lesz, hogy a fogadtatástól függetlenül szeretettel közelednek mindenkihez, akik a rosszat is mindig jóval viszonzozzák, akik nem tartják számon a sérelmeket, hanem rögtön kitörlik őket emlékezetükből, és kérés nélkül is mindig megbocsátanak, azoknak az élete Krisztus igazságát fogja tükrözni. Nekik szól Urunk ígérete: „Baldogok, akik éheznek és szomjaznak az igazságra, mert ők megelégtettek.” (Mt 5,6)

Isten ma a bűn miatt felekezetre tagolt egyházban, a megosztottságban élő kereszténységen kéri számon Krisztus törvényét és igazságát. De a számtalan emberi bűn miatt megosztott evangélikus egyházunkon is. Benne minden gyülekezetben. És személy szerint is, mindnyájunkon. Tudomásul kell vennünk, hogy amíg nem árad közöttünk, és nem határozza meg közösségi és egyéni életünket Krisztusnak a Hegyi beszédben

A VASÁRNAP IGÉJE

elénk tárt törvénye és igazsága, addig nekünk is szól Isten kemény igéje: „Gyűlölöm, megvetem ünnepeiteket, ünnepeiteket ki nem állhatom! (...) Távozzatok előlem hangos éneklésekkel, hallani sem akarom lantpengetéseket! Áradjon a törvény, mint a víz, és az igazság, mint a bővízü patak!”

Istent nem lehet becsapni! Amíg hiába keresi egyházunk és mindnyájunk életében Krisztus törvényének és igazságának áradását, addig istentiszteleteink, bibliaóráink és egyéb alkalmaink előtte nem többek pótcselekvésnél.

Istent nem lehet becsapni! De lehet neki őszintén megvallani, hogy Krisztus törvénye – ahogy a Hegyi beszédben halljuk – távol áll tőlünk, igazságát igazságtalanságnak érezzük. Nem tudunk feltétel nélkül megbocsátani, nem tudunk felejtetni. Nem akarunk megtorlás és visszavágás nélkül mindent eltűnni. Nem tudjuk, nem akarjuk a rosszat jóval viszonzozni. Nem tudjuk, nem akarjuk ellenségeinket szeretni. És ha megvalljuk, van remény: Isten elküldi szívünkbe Szentlelkét, hogy mindezért bűnbánatra indítson, hogy utána bűnbocsátó kegyelmével újjáteremtse és készsége szívünket Krisztus törvényének követésére és igazságának szomjazására.

■ VÉGH ELYI ANTAL

Oratio œcumenica

[Lelkész:] Mennyei Atyánk, aki összegyűjtöttél ezen a helyen és szent igéd által megszólítottál bennünket, hallgass meg imádságunkat!

[Lektor:] Szentlelked által tisztíts meg életünket, gyülekezetünket és egész egyházadat. Segíts, hogy a te akaratodat keressük, ne pedig a magunk elképzeléseibe ragaszkodjunk. Adj bölcsességet és tisztánlátást, hogy felismerjük hibáinkat, tévedéseinket, és erőt, hogy bűneinket ne takargassuk, hanem megbánjuk és megvalljuk előtted és embertársaink előtt. Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket.

[Lektor:] Kérünk egyházunk és gyülekezetünk vezetőit: püspökökért, eszperesekért, lelkészekért, felügyelőkért,

tisztviselőkért és presbiterekért. Add, hogy jó vezetői legyenek a rájuk bízottaknak. Az előttünk álló héten is add áldásodat minden alkalomra, ahol a te nevedben gyülekeznek össze, hogy meghallják az őket személyesen megszólító Istent. Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket.

[Lektor:] Urunk, te nagy szeretettel teremtetted meg világunkat, amelyet folyamatosan rombol és pusztít a tőled elfordult ember. Térítsd jobb belátásra teremtényeidet, hogy ne kizsákmányolják a gondjaira bízott világot, hanem őrizzék. Adj bölcsességet a felelős politikai és gazdasági vezetőknek, hogy meglassák nemcsak a saját népük, hanem a világ más részén élők iránti felelősségüket is. Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket.

[Lektor:] Tekints hazánkra, és lásd meg nyomorúságát: az ellenségeskedést, a gyűlöletet, a félelmet és a bizonytalanságot! Add, hogy rátaláljunk mindannyian a békeútra, amelyet Jézus Krisztusban adtál nekünk. Adj útmutatást mindazoknak, akik a politikai, gazdasági döntéseket hozzák. Adj türelmet azoknak, akik a felnövekvő nemzedéket oktatják, és adj szorgalmat a tanulóknak. Adj tiszta, világos és személyválogatás nélküli igazságszolgáltatást, hiteles tájékoztatást. Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket.

[Lektor:] Imádkozunk mindazokért, akikért felelőssé tettél minket: családtagjainkért, akik szeretnek bennünket, és

akiket mi is szeretünk. Imádkozunk szomszédainkért és munkatársainkért. Ne engedd, hogy közömbösek legyünk egymás gondja, baja, terhe iránt! Nyisd meg a szemünket, hogy észrevegyük: ki az, akinek pont ránk van szüksége? Add, hogy mindig legyen időnk egy kedves szóra, egy mosolyra, vigasztalásra. Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket.

[Lelkész:] Ne engedd elfelejtenuk, hogy életünk véges, és eljön az idő, amikor meg kell állnunk színed előtt. Add, hogy mindig készen legyünk a számadásra, és örömmel várjuk azt a találkozást, amikor hitünk látássá válik, reménységünk pedig beteljesedik Jézus Krisztus, a mi Urunk által!

[Gyülekezet:] Ámen.

EGYHÁZZENE ÉS OKTATÁS 3.

Ancilla theologiae – zeneoktatás hittudományi egyetemünkön

► Folytatjuk az egyházunkban zajló zeneoktatás bemutatását: rovatunk mostani cikkében az Evangélikus Hittudományi Egyetemem folyó munkáról Finta Gergely, az egyházzenei tanszék vezetője számol be. (E. Zs.)

Köztudott, hogy Luther milyen nagyra becsülte a zenét: a teológia tudománya után a második helyet kapta értékítéletében. Külön kiemelte a muzsika szerepét a lelkészek és a tanárok munkájában. Ez az alapja annak, hogy az evangélikus egyházak képzési rendszerében – különösen a lelkészek és a hittantanárok oktatásában – megbecsült helyen szerepel a zenetanítás. Ezt láthatjuk hazai teológiánkra tekintve is.

A teológia soproni évtizedeiben a közeli evangélikus tanítóképző kiváló zene-sz-tanárai – például Gárdonyi Zoltán – biztosították a zeneoktatás magas színvonalát. A II. világháború utáni évtizedek politikai légkörének szomorú következményeként még fontosabbá vált a lelkészek zenei képzése. Számos gyülekezet maradt kántor nélkül. Az egyház-

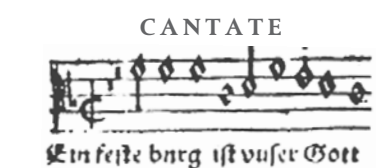
zenészek felsőfokú képzésének kereteit is megszüntették. Ennek az időszaknak máig ható öröksége, hogy képzett, felelős egyházzene-sz hiányában a lelkészen kellett magára vállalnia egyházzenei kérdéseket: orgonák karbantartását, énekrend kialakítását, énekkar szervezését, néha még a gyülekezet énekének kíséretét is; így egyre nagyobb szerepet kapott az oktatás gyakorlati jellege. Ennek az időszaknak volt mértékadó zenetanára Zalánfy Aladár, Peskö Zoltán, majd Sulyok Imre. Az egyházzenei tevékenység a nehéz körülmények ellenére szélesedett, és 1992-ben Trajtlér Gábor vezetésével önálló tanszéki keretet kapott.

Ezen az alapon nyugszik a lelkészek és hittantanárok készülő hallgatók között végzett mai munkánk. Tanszékünk tárgyai egyházzenei és liturgiai bevezetéssel kezdődnek. Erre három féléves tárgy épül, amelynek keretében a hallgatók megtanulják énekeskönyvünk gyülekezeti énekeit, megismerik keletkezési körülményeiket, alkalmazási területeiket, énekkari és hangszeres feldolgozásait. Egy másik féléves liturgikus énekkultúráról esik szó: zsidó, korai keresztény és gregorián éneklésről, valamint arról, hogy ezek miként jelentek

meg az evangélikus egyházzeneben. Ehhez kapcsolódik a mai liturgikus rendek énekelteleinek elsajátítása. Ismét külön felvétel foglalkozik az egyházzene-történetnek azzal a korszakkal, amely a kóruszene sajátos evangélikus színvonalát adja. Az egyházzenei stúdiumokat gyakorlati félév zárja.

A felsorolt, kötelező tantárgyakon kívül a hallgatók számos szabadon választható zenei tárgyból is válogathatnak. Legrégebben az énekkar működik, majd a fúvószenesi munka elindulása után megalakult a teológia fúvósegyüttese, új színnel gazdagítva a zenélés területeit. Már több mint tíz éve szerveződött a legfiatalabb együttes, a liturgikus ének szeminárium is, amelyen az egyházzene legősibb formájának evangélikus változatait éneklék a hallgatók. E zenei együttesekben nemcsak szakmai szempontból gazdagító a közreműködés a résztvevők koncentrációt, pontosságot, egymásra figyelést elhárítják át és gyakorolhatnak általa. Vendégszolgálatokon keresztül sok gyülekezet kapott már ízelítőt ezekből a munkaágakból.

A közös zenélés lehetőségei mellett egyéni hangszereket is felvehetnek

az érdeklődők. Sokan intézményünkben kezdenek harmóniumot vagy fúvós hangszert tanulni. A kellő előképzettségűek orgonárára járhatnak. E tárgyaknak és az énekkonzultációknak a haszna sokszor később, a szolgálat során adódó váratlan helyzetekben igazolódik.

Mindezt összeszokott és jól működő oktatói közösség koordinálja az egyházzenei tanszéken Csorba István, Johann Gyula és Kinczler Zsuzsanna közreműködésével. A teológián folyó zeneoktatás a jövő tanévben egyébként ismét új területtel bővül: a kántor szak indításával az Evangélikus Hittudományi Egyetem a mai kihívásoknak megfelelő, magas színvonalú zenei oktatási formát szeretne felkínálni.

Miért van értelme annak, hogy ennyiféle területen tevékenykedik néhány lelkes egyházzene-sz-tanár? A válasz abban a meggyőződésben rejlik, amely munkánk alapja: a zene és az egyházzene nem egyszerűen külső dísz az életnek és az istentiszteletnek, hanem vigasztal, örömet ad, tanít és nevel. A musca sacra pedig az evangélium terjesztésének egyik leghatékonyabb eszköze és segítője.

■ FIN TA GER G ELY

Zsinati fórum székházunk sorsáról

◀ Folytatás az 1. oldalról

Ebben az esetben azonban mindenképpen fel kell újítani a házat, ugyanis oly mértékben leromlott állapotban van, hogy egyre több jel mutatja: bármelyik pillanatban életveszélyessé válhat. Vagyis nem halogatható a rekonstrukció.

A szakértők két lehetőséget vizsgáltak ezzel kapcsolatban: egy részleges és egy teljes rekonstrukció lehetőségét. A felújítás költsége azonban mindkét esetben horribilis. Részleges felújítás esetén a kötelezően elvégzendő munkák költsége eléri az 599 millió forintot. Ha azonban teljes felújítás történne, annak a bekerülési költsége 992 millió forintot tenne ki. Ezeket az összegeket ráadásul idejében értékelni kell; az évek múlásával ezek a számok az inflációval tovább növekednek.

Egyházunk jelenlegi anyagi helyzetét ismerve ekkora összeg biztosan nem fog

rendelkezésre állni. Az épületben működő levéltár helyzete sem megnyugtató: az egyre szaporodó iratanyag helyigénye időről időre nő, a székház pedig ezt a növekvő helyigényt nem tudja kielégíteni. És akkor még nem szoltunk az ugyancsak az épületegyüttesben működő szeretetotthonról, amely 1972-ben ideiglenesen – az akkori egyházvezetés terve szerint csupán másfél évre – költözött az Üllői útra. Idős testvéreink méltatlan körülmények között élnek itt, ráadásul az otthon hosszabb távon nem működtethető az EU-s normák szerint.

A racionalitás más utat kíván. Az épületegyüttesnek egy modern, célszerű, a 21. század igényeinek megfelelő, de mégis takarékosan kialakított irodaházzal való kiváltását. Erre nemcsak alkalmas hely lenne – a lágymányosi ökumenikus központ türesen álló telekrésze –, hanem érdemi érdeklődők is akadnának, akik ezt a funkciókiváltást elvégeznék. A költségek

ebben az esetben a legkedvezőbbek, hiszen az Üllői úti épület eladási árának, továbbá a pályázó által fizetett összegnek a beforgatásával az új székház bekerülési költsége csupán 120 millió forint lenne. Ráadásul ebben az esetben inflációs költséggel sem kellene számolni.

A projektet elkészítő szakemberek még két fontos szempontot említettek, amelyek az új székház építését szorgalmazók érveit erősítették. A tanácskozáson jelen lévő jogász véleménye szerint a jogbiztonság szempontjából az épületkiváltás a legkedvezőbb konstrukció. A másik, cseppet sem mellékes szempont az üzemeltetési költségek alakulása, amely a régi épület újjal történő helyettesítése esetén lenne az optimális. A szakemberek becslése szerint egyházunk ebben az esetben tízévenként harminc-negyvenmillió forintot tudna megtakarítani.

■ KISS MIKLÓS

Hálaadó istentisztelet Diósgyőrben

▶ Daru kötélén függő templomsisak fényképét láthattuk az *Evangelikus Élet* 2006. november 19-ei számának címlapján. A sisak, amely három éven keresztül feküdt a diósgyőri evangélikus templom omladozó fala alatt, a közelmúltban tizenhárom méter magasba költözött, és messziről hirdeti a miskolci lakosoknak: a megújult templom minden keresőt és közösségre vágyakozót vár. A munkák végeztével tartott, február 11-i hálaadó istentiszteleten dr. Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke Ézs 55,6–11 alapján hirdette Isten ígét.

kerület előző, a renoválás elindulását segítő lelkes vezetője is. A nyugalmazott püspök köszöntőjében hallhattuk: a *Vezén Pálnak*, a gyülekezet egykori lelkesének a hirtelen halála után előállt helyzet és az ég felé meredező csonka torony

sak, a templom külsőleg is megújult, és apróbb belső munkálatok is folytak. A jó munkafeltételek megteremtése után a lelkész és laikus szolgálattevők a gyülekezetépítő munkára tudnak összpontosítani.

nagy kihívás volt a másfél éve Diósgyőrbe került lelkész, *Molnár József* számára, de Isten megsegítette a munkáját.

Az ünnepi köszöntők során többször is elhangzott: jó, hogy az evangélikus templom éveken át némaságra kárhóztatott harangja immár újra szól. Amellett, hogy a helyére került a templomsis-

Fabiny Tamás és elnöktársa, *Benczúr László* egyházkerületi felügyelő a miskolci ünnepet követően délután a sajkózási lelkész és a rudabányai templomot látogatta meg, ahol a gyülekezetek jövőjéről és a térség missziói lehetőségeiről gondolkodtak együtt.

■ HORVÁTH-HEGYI OLIVÉR

„Isten igéje nagyobb az ő templománál. Voltak idők, s talán majd még jönnék is, amikor egy-egy templom elvételük, de Isten igéje sohasem némult el. Nem a templom egyháza, hanem az ige egyháza vagyunk. Mert Isten beszélő Istenünk, *Deus loquens*. Nem hallgat, hanem szól. Mi is beszélgethetünk vele. Minden templom ezért épül és újul meg, így a diósgyőri is...” – hangzott a prédikációban.

Ritka, hogy egy gyülekezetben egyszerre két püspök legyen jelen, ez esetben azonban így történt: az ünnepi alkalmon részt vett D. *Szebik Imre*, az egyház-

A kiskőrösi „látogató”

Laczi Roland iktatása

▶ Hatvanad vasárnapján ünnepi istentiszteletet tartottak a kiskőrösi evangélikus templomban: beiktatták hivatalába a gyülekezet megválasztott másodlelkészét, *Laczi Rolandot*. Az istentiszteletet ünnepi közgyűlés, majd szeretetvendégség követte.

tott; *Laczi Anikóval* most várják első gyermeküket. Ez idő során lelkesi ars poeticája is kikristályosodott: a páli karizmák közül elsősorban a pásztorolás lelki ajándékát érzi magához közel; nagy gondot fordít a látogatásokra, az emberekkel való kapcsolatteremtésre és -fenntartásra.

A kiskőrösi gyülekezet tehát joggal

Az iktatás szolgálatát *Lupták György*, a Bács-Kiskun Egyházmegye esperese végezte, de az oltártérben jelen volt a gyülekezet másik két lelkésze, *Luptákné Hanvay Mária* és *Kecskeméti Pál* is – mintegy jelképesen utalva arra, hogy a beiktatandó lelkész a kollégák a gyülekezet egészével együtt várják és befogadják. Az esperes Ézs 43,1 – „*Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy!*” – alapján tartott ígéhirdetésében a hovatartozás kérdésén keresztül mutatott rá a lelkész kettős, Isten és a gyülekezet előtti felelősségére.

A szegedi születésű Laczi Roland 2003-ban fejezte be elméleti jellegű teológiai tanulmányait, majd a Maglódon töltött gyakorlati év után, 2004. augusztus 23-án kezdte meg szolgálatát Kiskőrösön beosztott lelkészként. Higgadt, magabiztos és megfontoltságát sugárzó természetével, valamint az emberi problémákra fogékony érzékenységgel és értő odafigyeléssel már hatodéves korában sikerült megnyernie a hívek bizalmát, amit az istentiszteleten jelen lévő maglódi delegáció is bizonyított.

A Kiskőrösön eltöltött csaknem két és fél esztendő alatt bőven volt alkalma alaposabban is megismerni a helyi sajátosságokból eredő problémákat, a várost és lakóit. Feleséget is onnan válasz-

FOTO: LACZI ANIKÓ

örülhet másodlelkészének, aki Mt 28,20 alapján megtartott ígéhirdetésében személyes bizonyágtételt hangján beszélt arról az Istenről, akire egész életében rábízhatta magát. Felhívta a figyelmet arra, hogy beiktatása napján mégis valami új kezdődik mind a gyülekezetnek, mind választott lelkészének az életében: a már meglévő kapcsolat meg szorosabbra fonódik, ám ezzel együtt a felelősség is megnő.

■ NÁNAI LÁSZLÓ ENDRE

„Beszéljük meg együtt” – katechetikai nap Mendén

Egy év kihagyás után újra megrendezték a Dél-Pest Megyei Egyházmegyében a katechetikai továbbképző napot. A *Sándor Éva* utódként megválasztott új katechetikai felelős, *Pintér Zsuzsanna* szervezésében február 10-én húsz fő gyűlt össze a mendei gyülekezeti teremben az egyházmegye hitoktatói és lelkészei közül. A jelenlévőket a lelki közösség megélése, valamint a felkért előadók – *Aszódi Zoltán* mezei óvónő, *Féliné Berinszki Edit* pilisi hitoktató, *Kézdly Edit*, a Deák Térfi Evangélikus Gimnázium igazgatója, valamint bábcsoportjával együtt *Polczér Éva* mendei hitoktató – erősítették tapasztalataik, küzdelmeik és évek alatt kiforrott gyakorlati módszereik közös megbeszélésével.

■ KUSTRA CSABA

Egy közszereplő beismerő vallomása

Tisztelt Fővárosi Bíróság! Vallomást kívánok tenni. Önök 2007. február 8-án hirdettek ítéletet hat egykori és mai egyházi vezető ügyében. A per tárgya az volt, hogy közszereplőknek minősülnek-e a püspökök és általában a lelkészek. Nemleges válasz esetén ugyanis nem kutathatók a Történelmi Hivatalban velük kapcsolatban esetleg feltehető iratok az úgynevezett ügynök-ügyben. A törvény ezt csak a közszereplők esetében engedti meg, és az egyházi vezetők maguk nyilatkozhattak arról, hogy közszereplőnek tartják-e magukat, vagy sem.

Bölcskei Gusztáv püspök, a reformátusok zsinati elnöke igennel felelt, több római katolikus, evangélikus és zsidó vezető azonban nemmel. *Kozák Dániel*, a próbapert elindító újságíró ekképpen fogalmazta meg velük kapcsolatos gyanúját: „Aki ennyire védekezik a közszereplősége ellen, az múltját homályba óhajtja burkolni. Józan paraszti ésszel nem lehet arra a következtetésre jutni, hogy komoly oka van a közszereplői mivolt elleni hadakozásnak.”

A szerző mondatszerkesztését ugyan meglehetősen csikorgónak tartom, ám azt készséggel elismerem: helyesebb lett volna, ha az érintett személyek természetes módon vállalják „közszereplői mivoltukat”. Döntésüket ezzel együtt jó-

zan paraszti ésszel is tiszteletben kell tartani; okát pedig akár az egyházi autonómia védelmében is láthatjuk, nem pedig abban – ahogy azt az újságíró sugalmazza –, hogy ők bizonyára kapcsolatban álltak az előző rendszer állambiztonságával. Innen már csak egy lépés az a feltételezés, hogy a papok gyónási titkokat adtak tovább, vagy – *Bacsó Péter A tamujának* szellemében – ürgebőrbe kötött bibliai aranymondásokkal tették volna a kapitális harcsákat.

Tisztelt Bíróság! Nem az egyház és az ügynökkérdés tárgykörében szeretnék most szólni; erről a témáról írtam már egyet s mást. Engedjék meg, hogy most csak utaljak következő szerény dolgozataimra: *Júdások és Péterek* (*Evangelikus Élet*, 2002. július 14.); *„Itélj meg, Istenem...”* (*Evangelikus Élet*, 2005. március 13.); *Elnézés helyett bocsánat – hogy ne legyünk maszatok egyház* (*Evangelikus Élet*, 2006. május 28.); továbbá kitértem erre a kérdésre püspöki székfoglalóban is (*Evangelikus Élet*, 2006. április 2.). Nem is a per időztésén szeretnék elmélkedni, hogy tudniillik ezzel némelek esetleg a közfigyelmet igyekeznek elterelni a súlyos társadalmi konfliktusokról és a lesekedő gazdasági válságról. Sokan bizonyára örülnek, hogy az újságoknak legalább néhány hasábjában nem az egészségügy nyomorúságairól,

hanem „alperes egyházi méltóságok” vereségéről szól. Mondom, tisztelt bíróság, ezúttal nem ezekről a összefüggésekről szeretnék szólni, hanem mindössze a Fővárosi Bíróságnak azzal az ítéletével kapcsolatban kívánok beismerő vallomást tenni, hogy a püspökök közszereplőnek minősülnek.

Talán meglepetést keltek, ám szeretném ezt a döntést Önöknek őszinte szívvel megköszönni, tisztelt bíróság. Ugyanis be kell ismernem: magam is azt vallom, hogy az egyházak vezetői bizony közszereplők. Ám éppen ezért tisztelettel kérem Önöket, ne tessenek csodálkozni vagy éppen tiltakozni abban az esetben, ha püspökként állást merészelnünk foglalni olyan kérdésekben, mint például a politika és az emberi tisztesség, a gazdaság és az etika, a média és az igazmondás viszonya. Bizony, lehet szavunk a globális felmelegedéssel, a munkanélküliséggel vagy éppen a szexuálpolitikával kapcsolatban.

ÉGTÁJOLÓ

Minderre nem a Fővárosi Bíróság ítélete indít minket, hanem Mesterünknek, a názáreti Jézusnak a szava, aki azt mondta tanítványainak, hogy menjenek el szerte a világra (Mk 16,15), sőt úgy küldte őket, „*mint juhokat a farkasok közé*” (Mt 10,16), egy helyen pedig azt mondta nekik, hogy „*amit fülbe súgva hallotok, azt a háztetőkről hirdessétek*” (Mt 10,27), végül pedig így imádkozott értük: „*Nem azt kérem, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól.*” (Jn 17,15)

Közszereplő volt-e Jézus? Természetesen igen, hiszen nyilvánosan tanított. Amikor pedig arról kérdezték, hogy szabad-e adót fizetni a császárnak, vagy sem (Mt 22,17), akkor bizony – a Fővárosi Bíróság szavainak megfelelően – „feladat-szerűen befolyásolta a politikai közvéleményt”. Valljuk meg, mindezért meg is kaptá a magáét, és a Golgotán nyilvános kivégzésben volt része, vagyis halála pillanatáig közszereplő maradt.

Miért mondom el mindezt? Egyrészt mert tudom, hogy nem nagyobb a tanítvány a mesterénél. Másrészt hogy elejét vegyem azoknak a tiltakozásoknak, amelyek megvonnák jogomat, hogy állást foglaljak példának okáért a Parlamentet körülzáró kordon ügyében. Vagy hogy „feladatszerűen befolyásoljam a politikai közvéleményt” az iraki háborúról vagy éppen a hazai pár-

tokról és vezetőikről alkotott véleményem kimondásával. Vagy hogy szót emeljek a multik gátlátalanságával vagy a plázák pöffeszkedő terjeszkedésével szemben.

Önök, tisztelt Fővárosi Bíróság, azt a sokáig sulykolt tételt cáfolták ítéletükkel, hogy a vallás magánügy. Bizony nem az! Társadalmi közügy, hogy az egyházak szabadon fejthessék ki tevékenységüket, szólhassanak hozzá közéleti kérdésekhez, nevelhessék az ifjúságot, létesíthessenek kórházat, legyenek jelen a médiában. Remélem, hogy mind a hívek, mind a törvényhozók az Önök elvi állásfoglalása alapján járnak el mindenkor, és így egyszer s mindenkorra feledésbe merül a „sekrestyekereszténység” gondolata.

Tisztelt Bíróság! Ítéletük ellen a magam részéről nem nyújtok be fellebbezést.

Fabiny Tamás püspök
Északi Egyházkerület

Dizseri Tamás-emlékdíj harmadízben

A Dizseri Tamás emlékéért megőrizni kívánó emlékbizottság időről időre olyan személyt részesít jutalomban, aki a Bethesda-kórház volt főigazgatójához hasonlóan példamutatón szolgálja a beteg, elesett emberek ügyét, szeretettel gyógyítva testüket és lelküket. Idén február 10-én immáron harmadik alkalommal került sor az ünnepélyes díjátadóra Budapesten, a Németség Református Egyházközség templomában. Az elismerésben Győri József Kristóf Katalin részesült. Áldozatos munkájáért egy Melocco Miklós által készített Dizseri Tamás-emléklaplakettet és pénzjutalmat kapott.

► Református Hírlevél

Fölszentelték a szegedi szerb templom új harangját

Pantelic Lukian budai szerb püspöknek és a szomszédos egyházközségek képviselőinek a részvételével múlt pénteken fölszentelték a szegedi Szent Miklós-templom új harangját.

A templomnak 1914 óta nem volt harangja, így a szerb ortodox közösség régi vágya vált valóra a harang elkészültével – mondta Gálity Branislav szegedi főesperes a harang helyére emelését követően.

A száztizentöt kilogrammos harang Gombos Miklós harangöntőmester öröbtyáni műhelyében készült. Az elektromos mozgóberendezést a következő

zõ napokban állítják üzembe, így a hívek és Szeged lakói két hét múlva hallhatják először megkondulni a harangot – közölte a főesperes.

A Szent Miklós tiszteletére emelt templom 1773–1778 között épült Jován Dobits tervei alapján. Tornyát 1820-ban villámcsapás érte; új, copfstílusú tornyosícsakja – mely az egyik legszebb a városban – 1835-ből való. Legfőbb ékesége az 1750 körül készült ikonosztáz, amely harmonikus egységbe olvasztja az ősi pravoszláv festészet hagyományait és korának barokk művészetét.

► MTI

Lublinnak újra van működő zsinagógája

Vasárnap a kelet-lengyelországi Lublinban abban az épületben, amely a második világháború előtt Európa leghíresebb rabbinikus iskolájának adott helyet, ismét megkezdte a működését egy zsinagóga – 1939 óta először.

A város zsidó közössége ma huszonegy főt számlál. A háború előtt negyvenháromezren voltak, a lakosság harmadát alkották. Lublin, ahol akkoriban több száz zsinagóga és zsidó imaház, valamint számos jesiva – vallási iskola – működött, a zsidóság fontos kulturális központjának számított. A Nobel-díjas Isaac Bashevis Singer egyik híres regényfigurája, a lublini mágus is onnan származik.

A második világháborúban a nácik mintegy negyvenezer lublini zsidót öltek meg, és lerombolták a zsidónegyedet.

Az 1930-ban megnyílt lublini jesiva rabbiképzőjében 1931 és 1939 között kilencszáz tanultak. A német megszállók megszüntették működését, de az épületet megkímélték; a háború után a kommunista hatalom orvosi egyetemnek használta. A hatemeletes épület csak 2000-ben került vissza a helyi zsidó közösség birtokába. Ők a varsói közösség segítségével restauráltatták, és azt tervezik, hogy – egyelőre nyári egyetemként – ismét megindítják a vallási oktatást is.

Jelenleg egyetlen, Lengyelországban működő rabbi sem lengyelországi születésű. A háború előtt hárommillió volt a lengyel zsidó közösség, mai létszáma csak néhány ezer fő.

► MTI

Mindszenty a forradalomban

Új olasz könyv a bíborosról és őrzőjéről

Bolognában február 2-án mutatták be Clemente Manenti *Magyarország 1956 – A bíboros és őrzője* című könyvét a *Pálinkás*

Antal emléket őrző Villa Pallaviciniben. A könyvbemutatón jelen volt az író, valamint Alberto Di Chio bolognai kanonok, a kelet-európai hitvallók történetének szakértője, számos, *Mindszenty József* bíborosról szóló mű szerzője. Alberto Di Chio a Vatikáni Rádió magyar adásának adott interjújában elmondta: a kötet elsősorban az 1956-os magyar forradalommal kapcsolatos eseményekről szól, amelyeknek néhány napig Mindszenty bíboros, Magyarország prímása főszereplője volt.

A bíborost az olasz Pallavicini családból származó katona – Pálinkás Antal őrnagy – szabadította ki és kísérte azokban a napokban. Ennek következményeként az őrnagyot később azzal vádolták, hogy a fennálló rezsim ellensége volt, és összeesküvést szervezett. Pálinkás Antalt 1957-ben halálra ítélték és felakasztották. Bolognában emiatt különö-

sen nagy visszhangra talált az '56-os magyar forradalom.

A most megjelent mű történelmi értékezés. Szerzője, Clemente Manenti számos olyan dokumentumot átvizsgált, amely a szóban forgó korszakra vonatkozik, és kapcsolódik Pallavicini személyéhez. Célja az volt, hogy a lehető legszelebb körben megismertesse az olasz közvéleménnyel az akkor történeteket, ne hogy feledésbe merüljenek. Az író tanulmányokat végzett, és több utazást tett Magyarországra, hogy találkozzon még élő szemtanúkkal – mondta el Alberto Di Chio kanonok, aki a könyvbemutatón előadást tartott Mindszenty bíborosról.

A kanonok a Vatikáni Rádióknak adott interjújában beszélt még Mindszenty bíboros és VI. Pál pápa kapcsolatáról is. (Az interjú teljes szövege olvasható a Vatikáni Rádió magyar nyelvű honlapján: <http://www.jezsuits.hu/rend/radio.htm>.)

Rómában február 15-én este 7 órakor mutatták be a kötetet a szerző jelenlétében a Római Magyar Akadémián.

► Vatikáni Rádió/Magyar Kurír

A Szent Péter-bazilikában is lakott Michelangelo

Évszázados rejtély tisztázódott a Vatikán archívumából most előkerült cédula segítségével, amely arra utal, hogy Michelangelo Buonarrotti, a reneszánsz művészet egyik legnagyobb alakja a Szent Péter-bazilikában berendezett lakásban élt több mint tíz évig.

Michelangelo mindig igyekezett titokban tartani lakhelyét. A kérdés évszázadok óta foglalkoztatja a szakértőket, akik a *La Repubblica* című olasz napilap pénteki kiadásában megjelent cikk szerint régóta gyanakodtak arra, hogy a művész a Szent Péter-bazilikában élhetett az építési munkálatok átvételétől egészen haláláig. „Mindmáig azonban senki nem tudta ezt meggyőzően bizonyítani” – írja a lap, a most megtalált, 1557-ből származó feljegyzés viszont igazolja a feltevéseket.

A cédula különböző munkások járadékát összegzi. A listán szerepel bizonyos Gianangelo lakatos neve is, aki kulcsot készített egy ládához, amely „a Szent Péter-

bazilikában van abban a szobában, amelybe Michelangelo mester szokott visszavonulni” – idézi a *La Repubblica* a vatikáni irattárból előkerült cédula szövegét.

A lapnak nyilatkozó szakértők szerint valószínűleg egy garzon méretű lakás lehetett a művész lakhelye a bazilika egyik félreeső szegletében, a jelek szerint ott, ahol ma a templom homlokzatának karbantartására összehívott építésszek és művészek Fabbrica di San Pietro elnevezésű szervezetének archívuma van.

A római Szent Péter-bazilika kupolája és apszisa egyébként Michelangelo építészeti főműve. Az évtizedekkel korábban elkezdett templom újratervelésével és a munkálatok irányításával III. Pál pápa bízta meg a művészt 1547-ben. Michelangelo egészen haláláig, 1564-ig dolgozott az épületen, amelynek általa tervezett hatalmas kupolája máig Róma meghatározó építészeti jelképe.

► MTI

Útravaló kórházi lelkigondozóknak

Az evangélikus Kórházmissziói Szolgálat január 29-én tartotta idei első összejövetelét. Az alkalom meghívott előadója Hafensch Károly volt. Az Országos Egyházi Iroda igazgatója kórházi látogatásai során átélte személyes lelkipásztori tapasztalatairól szólva beszélt az Istentől elszakadt világról, a megújulásra váró egyházzal, a kegyelmes Istenről és arról a szolgálatról, melynek során többet kapunk, mint amennyit adunk.

A kórházi lelkigondozás iránt érdeklődők legközelebb február 26-án 17 órakor találkozhatnak egymással egyházunk országos központjának földszinti termében (Budapest VIII., Üllői út 24.; bejárat közvetlenül az Üllői út felől). A *stressz és annak hatásai* címmel dr. Bereznai Benjámintól, a kórház főorvosától tart majd előadást.

■ BOZORÁDY ILDIKÓ

KÉSZÜLÜNK A NŐK 2007. ÉVI VILÁGIMANAPJÁRA

Ország a misszió romjain

► **Ki gondolná, hogy Paraguay történelmében még mi, magyarok is szerepet játszottunk? Kevésbé ismert adat, de igaz, hogy az első jezsuita misszionáriusok, akiket V. János portugál király térképészeti munkára küldött az országba, magyarok voltak. Ezenkívül hazánkból származik Juan Carlos Wasmosy is, a debreceni Vámosy testvérek utóda, aki 1993 májusában Paraguay első szabadon választott, civil elnöke lett. Nagy jelentősége van ennek! Paraguay új kori történelmét korábban ugyanis a katonai puccsok, a diktatórikus vezetés jellemezték.**

E cikk – a terjedelmi korlátok miatt – arra alkalmas csupán, hogy a guarani indiánok ősi földjének történelméről „kincsként” egy eseményt, egy próbálkozást: a „keresztényszociális állam” megteremtésének kísérletét emelje ki.

A jezsuiták 1603-ban érkeztek az országba. A zene nyelvvel közeledtek az őslakosokhoz, akik az őserdőben kerestek menedéket a hódító földbirtokosok elől. Hamar elnyerték az indiánok bizalmát, hiszen megtanulták a benszültöttek nyelvét, megismerték szokásaikat, 1609-től pedig létrehozták az úgynevezett redukciókat (kistéleplüléseket).

A gyarmatosítók befolyását kizárva, a páter vezetésével hamarosan felvirágoztak ezek a faluközösségek. A jezsuiták városokat alapítottak, jól felszerelt szociális intézményeket, iskolákat nyitottak meg. (Ez utóbbiba lányok is járhattak!) Templomok épültek. A guarani indiánok

szívesen vettek részt az építésben, különösen ha furulya- vagy trombitazene is támogathatta a munkájukat. A szerzetesek a szükségleteken felüli terményeket, gabonát, cukrot, yerba mate cserjét és gyapotot eladták az európaiaknak. Az el-

„Történt egyszer, hogy a törzsfőnök minden emberét összehívta. Mindenkinél annyi aranyat kellett magával hoznia, amennyit csak volt, és mindent össze kellett gyűjteniük. Azt mondta az indiánoknak: »Gyerekek, barátaim, ez a keresztények istene. Táncoljunk tehát előtte, majd vigyétek a folyóhoz és dobjátok bele. Ha ők aztán megtudják, hogy az istenük már nincs nálunk, akkor békén fognak minket hagyni.» (Carta de franciscanos y dominicos)

adott javak árából megvették mindazt, amire az őslakosoknak szükségük volt. A pénz ismeretlen volt a redukciók lakosai számára. Mivel a kereskedőknek tilos volt belépniük a redukciókba, a bizonyos távolságban lévő fogadóknak kellett lebonyolítaniuk üzleteiket.

A jó kézügyességgel megáldott guarani indiánok hamar megtanulták a kézművesség különféle ágait. Óraműveket alkottak, harangot öntöttek, könyveket nyomtattak, hárfát készítettek, orgonát építettek... Az asszonyok megtanultak szőni, fonni, és kitanulták a szabás-varrás rejtelmét is. Minden munkát egyenlő értékűnek tartották a közösségben. A nők társadalmi szerepe erősödött. A férfiak is dolgozni kezdtek a földeken, és a jezsuiták keresztülvitték, hogy a fiatalok szabadon választhassanak párt, és keresztény, monogám házasságban éljenek.

Pont ez a csodálatra méltó gazdasági fellendülés lett a baj okozója. Azt gondolták a gyarmatosítók a virágzó redukciókról, hogy ott a jezsuiták aranymezőkre leltek. 1768-ban rávették a spanyol

királyt, hogy utasítsa ki a jezsuitákat Paraguayból. Így tette tönkre a kapzsiság a jezsuita államot. A redukciók többé nem nyújthattak menedéket az indiánoknak. Ismét az őserdőben bujdoskoltak; sokan rabszolgává lettek. Elpusztultak a városok, a jezsuiták könyvtára tüzelővé lett. A spanyol hódítóknak persze csalódnuk kellett. A redukciók gazdagsága nem földi kincsekre épült, hanem égietekre, az evangéliumi szellemiségre.

Az embert megkísérti a gondolat: mi lett volna, ha megmaradnak a redukció-

ók? Hogyan alakult volna Dél-Amerika, az ottani emberek és végső soron a kereszténység sorsa? Dr. Kránitz Mihály, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem rektorhelyettese így ad választ a kérdésre: „A közösségi együttélés jezsuita modelljét lerombolták ugyan, de az általuk létrehozott missziók romjaiból szinte kiolvasható, hogy az emberi életet csakis az evangéliumra érdemes építeni, és ebből kiindulva lesz értelmes minden: a munka, a pihenés és a vallásosság.”

■ B. PINTÉR MÁRTA

Harmincnyolc év után...

Beszélgetés Szita Istvánnal

► Újsághír: „...Gáncs Péter illetékes püspök terjesztette elő a Szita István ügyének rendezésére vonatkozó tervet. Az egykori cinkotai segédlelkéssz a múlt rendszerben »saját kérésére« távolították el a lelkesi állományból. Az országos presbitérium most egyhangúlag döntött Szita István teljes erkölcsi rehabilitációjáról.” Akiről az *Evangelikus Élet* 2007. január 28-i számában olvasható hír szól, több mint harminc éven át, 1999-ig gyakorlatilag semmilyen kapcsolatot nem tartott fenn az evangélikus egyházzal. 1968. november 9-én egy lelkesgyűlésen tett bírálat megjegyzése miatt Káldy Zoltán püspök döntése értelmében azonnal el kellett hagynia cinkotai szolgálati helyét. Addig egyházművészként is dolgozott segédlelkései szolgálat mellett – nem egy templomba készített falfestményeket –, azonban ezt sem folytathatta tovább, derékba tört az élete. Szita Istvánnal – aki tavaly ősszel töltötte be a nyolcvanadik életévét – rehabilitációja alkalmából a múltjáról és a jelenéről beszéltem.

– Lelkés úr, Pista bácsi, hogyan fogadta az országos presbitérium január 18-i döntését, számított-e rá egyáltalán?

– Őszintén megrendültem a rehabilitálás hallatán. Nem vártam, nem számítottam rá. Még a '90-es években többen is megkerestek, volt évfolyamtársaim azt javasolták: kérjem a rehabilitálósomat. „Én kérjem?” – feleltem. Feleségem (Bérczi Margit, szintén alkotó ember: életrajzi ihletésű könyve az *Angela szoltára, Petrőczy Kata Szidóniáról írt kötete pedig megjelenésre vár – a szerk.)) is sérelmeket szenvedett el, ő sem maradhatott a lelkesi pályán, egy nevelési tanácsadóban talált munkát. Őt az Északi Egyházkerület presbitériumának határozata alapján rehabilitálták 1991-ben. „Nem haragszom” – válaszoltam az engem megkeresőknek, de a kért elközelíthetetlennek tartottam. Váratlanul ért, amikor Gáncs Péter püspök felhívott, hogy meglátogassa.*

– Hol talált kenyérkereső foglalkozást a kizárása után? És miként élte meg a történeteket?

– Kényszerű eltávolításom után gumigyári szakmunkásként, majd vegyésztechnikusként dolgoztam a Taurus kutatóintézetben, nyelvvizsgát tettem, az egyházzal nem volt kapcsolat. Hogy miként éltem meg...? A Győri testvérek tavalyi, az életutamról készített filmjén – *Kitöltött úr* címmel a Pax Tv tartja műsorán –, valamint a *Krisztus meghalt és feltámadott értünk* című, aranydiplomás evangélikus lelkészek vallomásait tartalmazó kötetben megjelent életrajzom szövegén sokan fennakadtak, szóvá tették, hogy még ennyi idő után is „így fejezem ki magam”. Pokol volt az az idő..., nem szívesen beszéltek róla. Komoly kórházi kezelésen estem át a történetek idején. 1968-ig tizenhat templomban készítettem falfestményeket, akkor, azzal a lelkesgyűléssel ennek vége lett. Vállaltam volna az „örök segédlelkész sorsot”, hogy maradjon időm a templomfestésre – máshogy alakult az életem.

– Nem akarok sebeket felszakítani. Látom, érzem, ma is mennyire nehéz beszélni azokról a dolgokról, amelyek a sorsát alakították. Megérteni a megérthetlent – fájdalommal jár ennyi év után is. Vallomását olvasva tudom, a fordulópont az egyháztól való harmincévnyi fájdalom távollét után 1999-ben érkezett el. Mi történt akkor s azóta?

– Majdnem pontosan harminc év szünet után Blatniczky János cinkotai lelkes hívott, hogy nézzem meg a temploma melletti román kori apszis feltárását. Aztán a gyülekezet fennállásának há-

FOTÓ: BOTTA DENES

romszázadik évfordulója alkalmából rendezett jubileumi kiállításra is meghívtak. Cinkotán tizenegy évig szolgáltam, az utolsó szolgálati helyemre való visszatérés nagyon megrendített. Eltávolításom évében, 1968-ban éppen egy passiósorozatot terveztem. Ebből 1999-ben lett valóság – talán ez a fordulat kellett hozzá, hogy legyen erőm nekilátni. *Bach János-passióját* hallgattam munka közben. Ma ez a képsorozat a piliscsabai Béthel-otthon templomának faburkolatán hirdeti Krisztus halálát és dicsőséges feltámadását. Azóta sok kép készült: *János evangéliumához* ötven – ma Balatonszárszón látható –, *Márk evangéliumához* negyven kép. Cinkota óta valahogy „maguktól jönnek” a dolgok...

– Mikor tudatosult Önben a kettős – lelkesi és festőművészi – elhivatás?

– Korán megismerkedtem a rajzolás, festés örömeivel. Első kiállításomra hatodikos gimnazistaként került sor. A teológia második évében, Podmaniczky Pál professzorommal való beszélgetéseim nyomán történt a kettős elhivatásra való ráeszmélés. *Túróczy Zoltán* püspök is biztatott fiatal segédlelkész koromban: nem szabad az álmokat eltemetni, hanem sok munkával meg kell valósítani őket.

– Irracionális képköltészetnek nevezi Pista bácsi ezt a szimbólumgazdag alkotási módot. Melyek az alkotás „stációi”?

– Speciális viaszkrétával, illetve akvarellal vázlatot készítek, majd olajjal felnagyítom. A kész kép farostlemezre kerül. A vázlat mindig kicsit naturalisztikusabb. Arcokat soha nem ábrázolok, se fényt-árnyékokat, hiszen nem az a lényeg, hanem az, ami történik! A kódexek illusztrációit idézi a képeken az arany és

piros keretbe foglalt kompozíció. Az arany és piros szín jelképesen arra figyelmeztet, hogy abban az Isten örömhíre van. Szándékom, hogy kép és bibliai szöveg egygyé, egésszé váljon, mint egy cserép két darabja, ha összeillesztik, a textust ezért mindig odaírom a kép alá.

– Képeinek üzenetük van, ami nem véletlen, hanem tudatos tervezés, előkészítés, teológiai háttér munka eredménye.

– A szimbólumok ereje segítheti a híveket a megértésben. Fontos előkészületek a kommentárok és a görög szöveg olvasása. Amikor a *Márk evangéliumának* képeit készítettem, *Dóka Zoltán*nak a *Márk evangélium-kommentárja* volt az alap; a *János evangéliuma* képeinek festésekor pedig *Karner Károlynak* *A testté lett Ige* című könyve volt segítségemre.

– Hogyan fogadják képeit a hívek?

– Sokan kérdezik, hová készítem őket. Bevallom, én ezt a kérdést soha nem teszem fel magamnak. Senki sem mondta, hogy csináljam a képeimet. Nagyon jó érzés azonban, hogy szépnek mondják őket. Lelkeszek is őrzik és óvják a festményeimet a templomokban.

– Hogyan telnek most a napjai, min dolgozik? Hiszen egy művész soha nem pihen...

– Idén januárban volt ötven éve, hogy itt lakom, a Deák tér 4. alatt – nem szolgálati lakásban. Karner Károly Apokalipsze alapján karácsonyra készült el a *Jelenések könyve* tizenkét képből álló sorozata.

– Derűje, harmóniája honnan fakad?

– Ha az ember azt csinálhatja, amit nagyon szeret, az nagyon nagy segítség a bajban. Ma sem tudok tétlenül lenni. Figyelem a világot magam körül. Képek, festmények vesznek körül a falakon. Megszakad a szívem, ha valaki tölem szeretne vásárolni képet; mintha a gyermekemet vennék el...

– „Ezt nem adom” – mutatja az egyiket huncut mosollyal. Majd gyűrött selyempapír-darabokat mutat: hiszen ő képet lát a gyűrődésekben. Gyönyörűt, izgalmasat, formákat, alakzatokat. Skiccpapírt helyez rá, és a gyűrött papír műalkotássá lényegül át a művész keze alatt. „Egy kenyérpapíron volt ez is” – mutatja az egyik képet. Hogy miként? Ez titok, amelyet nem is szabad tovább feszegetni.

– Mi lesz a következő munkája?

– *Lukács evangéliumáról* még nem készült képsorozat, pedig annak bibliai folytatása is lehetne az *Apostolok cselekedetei*.

– Pista bácsi, meg tud-e bocsátani azoknak, akik az életét így alakították?

– Lecsillapodtak bennem a dolgok. Ha nem vagyok való az egyházi szolgálatra – mondtam magamnak 1968-ban –, akkor elfogadom a döntést, nem erőltetem. Káldy évekkel később – 1973-ban –, egy beszélgetés során engedélyt adott arra, hogy alkalmanként prédikáljak az utolsó szolgálati helyemen, Cinkotán, de amikor ősszel Dunakeszin megüresedett a lelkesi hely, és arra kértem őt, hogy betölthessem, elutasító választ kaptam. Ez volt az utolsó kísérletem az egyházba való visszatérésre. Megbocsátás? Nem haragszom Káldy Zoltán püspökre, ezt még az 1973-as beszélgetésünkön is közöltem vele.

■ KŐHÁTI DÓRA

A tájékoztatás jövője

Katolikus–protestáns újságíró-konferencia

► Az uniós elvárásokat szem előtt tartva 2012-ig minden tagországnak át kell állnia a digitális műsorszórásra. A témáról a Magyar Katolikus Újságírók Szövetsége (MAKÚSZ), valamint a Protestáns Újságírók Szövetsége (PRÚSZ) *Digitalizáció: a tájékoztatás jövője* címmel szervezett konferenciát. A február 9-ei tanácskozásnak a Háló – katolikus közösségek Kárpát-medencei hálózata – fővárosi közösségi központja adott otthont.

Korántsem biztos, hogy a digitalizáció jobbá vagy boldogabbá teszi az embereket – mondta bevezetőjében Szikora József, a MAKÚSZ elnöke. Novotny Zoltán, a PRÚSZ elnöke pedig aggodalommal szövelt arról, hogy a technikai fejlődést a műsorok minőségének csökkenése kísérheti.

Ezután az Országos Rádió és Televízió Testület (ORTT) Műsorszolgáltatási Igazgatóságának vezetője, Bartha József *A fogyasztó és a digitalizáció – az állam szabályozó szerepének lehetőségei* címmel tartott bevezető referátumot, kiemelve, hogy a digitális átállással készen vannak.

Szikora József, a MAKÚSZ és Novotny Zoltán, a PRÚSZ elnöke

A jogi szabályozás hiányosságaira hívta fel a figyelmet A *Digitalizáció Európában és a lehetséges forgatókönyvek Magyarországon* című beszámolójában Békly Zoltán Balázs szakjogász. Vári Péter kormányfőtanácsadó a digitalizációs átállást szolgáló szabályozási tervről beszélt. Scherer Zsolt politológusként azon meggyőződésének adott hangot *Digitalizáció, szép új világ?* című záró referátumában, hogy nemzeti konszenzusra lenne szükség ez ügyben.

■ – GAZDAG –

Itthon vagyok otthon

S. Meggyesi Jenő kötetéről

Hadd kezdjem egy személyes élménnyel, amely ugyan közvetlenül sem a költőhöz, sem Somogy megyéhez nem kapcsolódik, de amely mégis elsőként elevenedett meg bennem, amikor S. Meggyesi (Weisz) Jenő verseit olvastam.

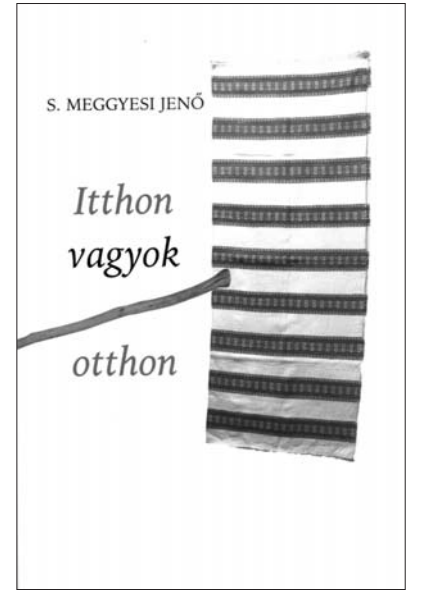
„Krisztus markába szöget vertél, / Dóza húsából ebédeltél, / Hitler-taktusra meneteltél, / Nemet mondani sose mertél. / ...nemet mondani ma se mernél” – így szólott egy kortárs költőnek a verse, melyet papírra vetettünk egykor gimnáziumi osztálytársammal a nyolcvanas évek elején, és kitűztük az osztályteremben található falújságra. Nem minden veszély nélküli cselekedet volt ez akkor, és persze izgulunk is azért, hogy mi lesz a vége mindennek. Mi akkor megúsztuk, nem rúgtak ki az iskolából, de nekünk – egy következő generáció tagjainak – igen fontosak és erőt adóak voltak az előttünk jártak ilyen őszinte szavai. Az olyan emberek szavai, akik nem féltek nemet mondani egy hazug rendszer hazugságaira.

Weisz Jenőt lelkesi szolgálatom idején ismertem meg a Somogy megyei Kötczésre kerülve. Egy olyan korban élte ifjúságát, amikor nem volt szabad kimondani a tiszta, őszinte érzéseket, amikor mást vártak tőle, mint amit a szíve diktált. Ő mégis nemet mondott a hatalom szavára, még ha tisztában volt is vele: azok az „üres semmik, fölötte állnak a szentől duzzadó, értékes kalásznak”. A nagykorúvá válás idején így írt ifjúságáról: „...siratom szép hazám volt függetlenségét, tizenkilenc esztendő múltját és jelenét.”

Az ifjú költő, majd újságíró pályája tehát itthon megpecsételődött. Az 1956-os forradalom után politikai menekült lett. Angliába került, majd bejárta a világot. Angliában, Amerikában, Norvégiában és Németországban szolgált evangélikus lelkészként, és bár ma is Hamburgban él, igazán mégis Somogy megyésen és Kötczésen érzi otthon magát.

Minderről is szól ez a könyv: a történelem által megtépzott magyarságról és Weisz Jenő életének bizonyágteléről. Nem véletlenül jelent meg a kötet

éppen a magyar anyanyelvű evangélikusok első világtalálkozója. A kötet III. fejezetét adó *Kismeggyesi lakólista* nemcsak Somogy megyés, de sok más falu nevében és érdekében is szól. Arról, hogy mindenek ellenére is hol van igazán itthon a „vándor”; hogy milyen értékeket képvisel ma is a lenézett „vidék”; s mit lehet tenni az érdekében...

A kötet ajánló szavait Zászkaliczky Péter nyugalmazott lelkes írta. A hitben járó költőnek az ige szavával való önmeghatározását idézi: „Isten kegyelméből vagyok, aki vagyok.” Hadd ajánljam én is ezzel minden kedves testvérem figyelmébe az *Itthon vagyok otthon* című kötetet mint e világ vándorának a túlvilágra mutató őszinte vallomását.

A könyv „otthoni” bemutatójára 2007. július 14-én került majd sor a somogy megyesi falunapon.

■ BARANYAY CSABA

S. Meggyesi Jenő: *Itthon vagyok otthon*. Magánkiadás, Budapest–Kötcze, 2006. Ármegejelölés nélkül. A könyv a Luther Kiadó könyvesboltjában (1085 Budapest, Üllői út 24.) és a Huszár Gál papír- és könyvesboltban (1054 Budapest, Deák tér 4.) is kapható.

HIRDETÉS

Dies Academicus

A magyarországi evangélikus lelkész-képzés elindulásának 450. évfordulója alkalmából március 8-án 10 órától *Lelkesképek a 21. században* címmel jubileumi tudományos konferenciára kerül sor az Evangélikus Hittudományi Egyetem dísztermében.

Délelőtt – előadások

- *Küldetéstudat az egyházi szolgálatban – Gáncs Péter evangélikus püspök*
- *A lelkesi szolgálat két pólusa: igehirdetés és lelkipálya – Karsay Eszter református lelkész*
- *A népességfogás pszichoszociális háttér-tenyezői – Székely András közgazdász*

- *Egyéni, családi és gyülekezeti élet a lelkesi pályán – Kovácsné Tóth Márta evangélikus lelkész*
- *A magyarországi lelkészeket érő modern és posztmodern kihívásokról – Horányi Özséb egyetemi tanár*
- *A lelkesi/hittanári hivatás jövőképe a 21. század elején* címmel kiírt pályázat eredményhirdetése

Délután – projektek bemutatása

- Zsivora György Népfőiskola, roma-misszió – Karl Jánosné Csepregi Erzsébet, Kocsis István, Bakay Péter
- Diakónia a gyülekezetben és a városban – Gregersen Labossa György

- Tanítás a gyülekezet határain belül és kívül – Alfa-kurzus Miskolcon – Sándor Frigyes
- Tessedikkel a 21. században – Lázár Zsolt

16 órától: Böröcz Enikő és Bácskai Károly doktorra avatása

Az eseményre minden érdeklődőt szeretettel vár az egyetem vezetősége. Ebédet a március 5-ig történő előzetes jelentkezés alapján biztosítunk. Cím: 1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.; tel.: 1/469-1051; fax: 1/363-7454; e-mail: teologia@lutheran.hu.

Európai egyházi vezetők nyílt levele az európai politikusokhoz

A közös értékekre és a közös reménységre épülő Európáért

A római szerződés aláírásának ötvenedik évfordulójához közelítve, 2006. december 12–13-án az Európai Egyházak Konferenciája Egyház és Társadalom Bizottságának meghívására egyházi vezetők találkoztak Brüsszelben Európa huszonnyolc országának ötven egyházából. A Magyarországi Református Egyházat dr. Bölskei Gusztáv püspök, a Magyarországi Evangélikus Egyházat dr. Fabiny Tamás püspök képviselte, e sorok írója pedig mint a nevezett szervezőbizottság tagja vett részt a tanácskozáson.

Európa egyházi jelenleg a 3. európai ökumenikus nagygyűlésre készülnek, amelyre – mint köztudott – az erdélyi Nagyszombat kerül sor 2007 szeptemberében. E nagygyűlésen az Európa szinte minden országából érkező résztvevők azt fogják tanulmányozni, hogy mit jelent ma egyháznak

titásának jellemző vonása marad. A kultúráknak, hagyományoknak és vallási identitásoknak ezt a különbözőségét tiszteletben kell tartani. [...]

2. Európa az egymással megosztott értékek földrésze

a) Béke és megbékélés. Az európai integráció még mindig főszerepet játszik az EU-tagállamok közötti béke és megbékélés biztosításában. Az EU-nak a hidegháború befejezését követő terjeszkedése reményt nyújt arra, hogy háború és erőszakos konfliktus valamennyi európai ország között egyaránt elképzelhetetlen lesz. Az EU egyre növekvő szerepet játszik a konfliktusok megelőzésében és megoldásában. Azt akarjuk, hogy katonai kapacitásának legutóbbi fokozását egyensúlyozza azzal, hogy

menyeket a kisemberek szintjén. Sokszor az egyházak jelentik az utolsó menedéket azok számára, akik kiesnek a jóléti rendszerek biztonsági hálójából.

Európa gazdagsága tehát azt jelenti, hogy vannak „égethető” erőforrásai. Válaszul az éghajlati változásra, az EU-nak folytatnia kell vezető szerepét annak biztosításában, hogy az összes tagállam eleget tegyen a kiotói okiratban vállalt kötelezettségeinek. [...]

Szociális, gazdasági és ökológiai kérdések szorosan összefüggnek a globalizációval. [...] Sürgetjük a politikai vezetőket, hogy kedvezőbb egyensúlyt hozzanak létre a gazdasági, szociális és ökológiai politika között, amelyben a szociális és környezetvédelmi politika integráns része az egész politikának, nem csupán a gazdaságpolitika függeléké. Ennek kell előtérben lennie, amikor Németország lesz az EU elnöke és a G8 elnöke 2007-ben.

d) Európa az emberekért. Az emberek távol érzik magukat az EU-intézmények egyre összetettebbé váló döntéshozatali folyamataitól. Az egyházak üdvözlik az EU-polgárokkal folytatott párbeszéd kezdeményezését, például a „D tervet”, amely elősegíti a demokráciát, a dialógust és a diskurzust. Ugyanakkor aggódunk amiatt, hogy ennek eddig nem volt jelentékeny hatása. Az egyházak remélik, hogy az EU-vezetők tényleges erőfeszítéseket tesznek arra, hogy igazi párbeszédet folytassanak a társadalom minden szegmensével. Ez megvalósítaná a „nyílt, átlátszó és rendszeres párbeszédet”, amelyről az EU alkotmánytervezetében I-47. és I-52. cikkelyei szólnak. [...] Mint egyházak elkötelezzük magunkat arra, hogy tevékenyen elősegítsük a párbeszédet, és bátorítsuk a széles körű társadalmi részvételt, hogy ezzel alakítsuk ki Európa jövőjének arculatát.

3. Európa a remény és az elkötelezettség földrésze

Európa történelmét nemcsak háborúk és erőszakos konfliktusok fémjeltezték, amelyekben néha az egyházak is dicstelenül részt vettek, hanem a politika, a gazdaság, a tudomány és a kultúra haladása is. A keresztény hit újraéledése segítségére lesz az európai társadalmaknak abban, hogy megőrizzeik identitásukat, és olyan értékeket fejlesszenek ki, amelyek az európai kultúra gerincét adják.

Elköteleztük magunkat arra, hogy védjük az alapértékeket mindenfajta csorbítással szemben, hogy ellenálljunk minden olyan kísérletnek, amely politikai célok érdekében visszaél a vallással. [...] Így igyekeznünk hozzájárulni Európa jövőjéhez és kontinensünket a reménység földjévé tenni. Istenbe vetjük reménységünket, amint meg van írva Pál apostolnak a rómaiakhoz írott levelében, és amely kifejezi a Charta Oecumenica szellemét is: „A reménység Istene pedig töltse be titeket a hitben teljes örömmel és békeséggel, hogy bővítködjetek a reménységben a Szentlélek ereje által.” (Róm 15,13)

■ DR. BÓNA ZOLTÁN, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának főtárháza

Egy bibliafordítás margójára

Kétezer-négyszáz oldalas könyvet tartok a kezemen. Szép külsejű, elég súlyos kiadvány. Mindenképp megéri beletekinteni és olvasni is. A mű a *Bibel in gerechter Sprache* („Biblia igazi, helyes nyelven”) címet viseli. Ötvenkét, többségében tudós teológus szorgos munkája e különös kezdeményezés.

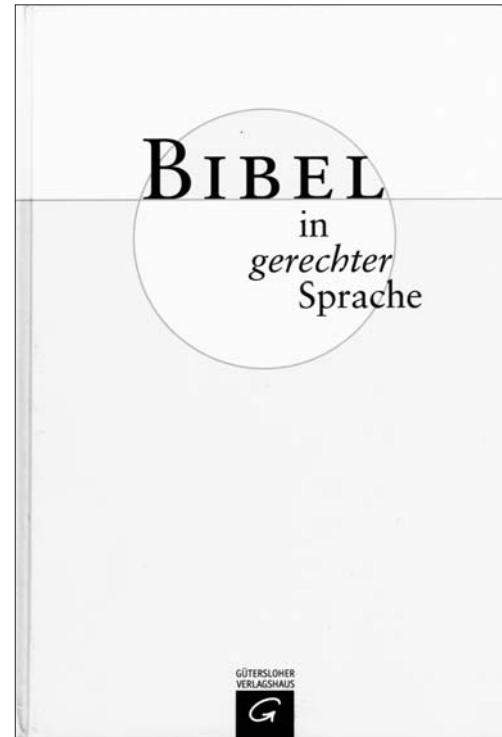
A tartalomjegyzék gazdag olvasnivalót kínál. Mindenekelőtt az apokrif irodalom tizenegy kevésbé ismert könyvét hozza az olvasó elé (Manassé imája, Jeremiás levele, Dániel görög könyve, Baruch könyve, Eszter görög könyve, Judit könyve, Tóbiás könyve) a szükséges bevezetési ismeretek rövid feltárásával. Ez a többi könyv esetében is megtalálható, tudományos igényű és hasznos olvasmány valamennyi.

Mi a különlegessége e német fordítású Bibliának? Az előszóban arról olvashatunk, hogy egy új kísérlet a már meglévő fordítások mellett. A többitől nemcsak sajátos profiljában, hanem abban is különbözik, hogy ezt már a mű elején nyilvánvalóvá teszi. A fordításnak három olyan sajátos vonása tűnik a szemünkbe, amely az elmúlt évtizedek teológiai kutatásainak eredményeként hangsúlyt kapott. Ezek a következőkben foglalhatók össze.

Elsőként említem, hogy az eddig szokásostól eltérő módon kezeli a személyt jelentő, hímnemű alakban egyaránt használatos főneveket. A bevett eljárás az a német fordításokhoz, hogy ezek a hímnemű alakban szerepelnek: *tanítvány = Jünger, király = König, bíró = Richter* (például a *Bírák könyvében*). Ezzel szemben e fordításban a hímnemű alak mellett ott áll a nőnemű is: *Jüngerin, Königin, Richterin*. Ennél még fontosabb, hogy Isten nevét nemcsak hímnemű, hanem nőnemű alakban is használja. Mivel Isten neve aligha fordítható egyetlen szóval, több kifejezést is alkalmaz, például *Adonáj (Úr), az Egyetlen (der Einzige vagy die Einzige), az Egy, az Élő (der Lebendige vagy die Lebendige), a Szent (der Heilige vagy die Heilige), az Örökkévaló (der Ewige vagy die Ewige), a Sekhina (a velünk lakozó), a veled levő (Ich bin da)* – utalás a *Vagyok*, aki *Vagyok* megjelölésre.

További jellemzője az új fordítási kísérletnek, hogy újraértelmezi az antijudaista kifejezéseket. Például a *Hegyi beszédben* gyakoriak ezek a fordulatok: „A régieknek megmondattott...”, „En pedig azt mondom nektek...” Ez utóbbit így fordítja: „En pedig ma ezt így értelmezem...” Így a kétféle szövetséget nem egymás ellenében, hanem egymás kiegészítéseként fogja fel.

A harmadik sajátossága a szociális igazságosság fogalmának helyes visszaadása. Például a héber *ráá* szót gyakran *istentelennek (Gottlose)* fordítják, pedig helyesen arról a személyről van szó, aki jogtalanságot, erőszakot követ el, amely elítélendő, függetlenül attól, hogy az illető személy valamely valláshoz tartozónak tartja-e magát, vagy sem. A fordítók fontosnak vélik, hogy a *rabszolga*, illetve *rabszolganő* kifejezést egyaránt alkalmazzák, s így a nemek egyenlőségét kifejezésre juttassák.

E fordításról bizonyára sokféle vélemény lát majd napvilágot. Miután nem magyar nyelven jelent meg a mű, inkább rövid ismertetésére, mint érdemi kritikájára vállalkoztam. Mivel a magyar nyelv nem ismeri a nyelvtani nemeket, a fentebb említett sajátosságok a magyar fordításban aligha lennének érvényesíthetők.

Tökéletes fordítás nem képzelhető el, ezért a Biblia helyes értelmezésének szükségességét egyetlen fordítás (fordításkísérlet) sem tudja pótolni. Ez a német nyelvű kiadás is ezt a felismerést ilusztrálja.

■ D. SZEBIK IMRE

Heves tiltakozás a legújabb német bibliafordítás ellen

A www.idea.de internetes portál híradása szerint a németországi Hessen és Nassau tartomány protestáns egyházainak egyes körök egy erőteljesebben tiltakoznak a tavaly októberben megjelent bibliafordítás (*Bibel in gerechter Sprache* – „Biblia igazi, helyes nyelven”) ellen. A vádak a következők: e kiadás a feminista, valamint a felszabadítási teológia és a zsidó-keresztény párbeszéd felismeréseit terjeszti. A hessen-nassau egyházon belül működő Biblia és Hitvallás Egyesület mindebben a jelenkor értékekről alkotott felfogásához való alkalmazkodást véli felfedezni. A szervezet vezetője, Michael Brüch lelkész azt a kérdést veti fel, hogy Jézus küldetésében járó egyház vagyunk-e még akkor, ha e „korszerű Szentírásban” – nem is kevés helyen – a Krisztus nevet kicserélik vagy elhagyják, il-

letve a *kiürioz* („úr”) szó uralkodói címként és tiszteletteljes megszólításként már nem felel meg.

Világiak is felemelik szavukat a projekt ellen, mondván: úgy látszik, az egyháznak mégis van elég pénze, ha meg tudja teremteni az anyagi alapot – öt éven keresztül finanszíroztak egy lelkesítő állást – ahhoz, hogy e fordítás elkészülhessen.

■ GAZSU

Szokatlan akció: Biblia nélküli istentisztelet

Szokatlan javaslattal állt elő a Német Bibliatársulat, valamint a Wycliff Bibliafordító Társaság: a gyülekezetek május 6-án a Szentírás használata nélkül tartsanak vasárnapi istentiszteletet. Maga az elképzelés Nagy-Britanniából származik; német földön első ízben tavaly tettek hasonló javaslatot. A szervezők célja, hogy a

gyülekezeti tagokat emlékeztessék rá: világszerte háromszázmillió kereszténynek nincs Bibliája; napjainkig mintegy kétezer-hatszáz nép nem tudja saját anyanyelvén olvasni az Ó- és Újszövetség könyveit. További információk a www.sonntag-ohne-bibel.de oldalon.

► Forrás: www.idea.de

Egyházi szakkiállítás Németországban

Az „ecclesia” nevű, háromnapos egyházi szakkiállítás február 8-án nyitotta meg kapuit a németországi Kölnben. Kilenc országból mintegy kétszáz kiállító mutatta be termékeit, illetve szolgáltatásait. Idén első ízben vettek részt a kiállításon a kölni érsekség és a Katolikusok (katolikus nagygyűlés) nevű rendezvény képviselői. Az első ilyen jellegű rendezvényt 1996-ban tartották; 2003 óta a helyszín mindig Köln.

► Forrás: www.ekd.de

BRÜSSELI PILLANATKÉP

lenni Európában. A decemberi konferencia résztvevői az előkészület folyamatában nyílt levéllel fordultak az európai politikusokhoz, amelyben többek között ezt írják: „Hisszük, hogy a hit Jézus Krisztus által az Isten iránti bizalmat a mindennapi valóság aktív tényezőjévé teszi. A kereszténység lelki öröksége inspiráció, gazdagító és erőt adó forrás Európa számára. A vallás a közélet élő és építő tényezője.”

Az európai egyházi vezetők három fő pontban fejtették ki aggodalmaikat és reményeiket Európa jövőjével kapcsolatban. A levelet az alábbiakban kivonatoltan ismertettjük.

1. Európa a különbözőségeiben is egységes földrésze

[...] Az Európa Tanács és az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet az emberi jogokra, a vallásszabadságra, a demokráciára és a törvények uralmára épülő Európa létrehozására törekszik. A megbékélés és a szolidaritás voltak az alapkövei annak, ami ma az Európai Unió.

Az alapvető értékeket életben kell tartani, és át kell vinni a gyakorlatba mint a politika alakításának irányelveit. Ma Európában a legtöbb nép szabadságot és alapvető emberi jogokat élvez, és nincs kitéve háborúnak, erőszakos konfliktusoknak. Európa megosztott múltjának negatív következményei azonban még mindig nyilvánvalók, és ha le akarjuk győzni őket, akkor tudatában kell lennünk az eredeti értékeknek. Az európai intézményeknek és tagállamoknak nagy szerepük van abban, hogy ezek az értékek fennmaradjanak.

Miközben Európa egyes részei a teljesebb egység felé haladnak, a különbözőség a földrészen

erősíti a nem katonai kezdeményezéseket, például egy európai békeintézet létrehozásával. [...]

b) Európai integráció. Az európai integráció arra hívja a nemzeteket, hogy kapcsolatokat fejlesszenek ki egymással, és nem csak politikai és gazdasági dimenzióban. Az elmélyülő kapcsolat és a földrajzi terjeszkedés elválaszthatatlanok. Ezért üdvözljük, hogy Bulgária és Románia csatlakozott az EU-hoz 2007 januárjában. [...]

Mint ahogy Európában különböző kultúrákban és hagyományokban élő népek kerülnek közelebb egymáshoz, hangsúlyozni akarjuk az interkulturális és vallásközi párbeszéd fontosságát. Európa sok nemzethez, kultúrához és valláshoz tartozó népek hazája. Földrésznünk továbbá menedék a bevándorlók, menekültek és menedéket keresők számára. Alá kell húzni az üldözöttséggel, erőszakos konfliktusokkal és igazságtalansággal szembeálló személyek védelmének fontosságát. [...]

c) Európa és a globalizáció. Európa gazdagsága szöges ellentétben áll a világ sok részén élő népek szegénységével. Az EU és a többi európai állam felelőssége, hogy dolgozzanak egy kiegyensúlyozott világgazdaság kialakításán, igazságos kereskedelmi viszonyokkal, jogos, méltányos bevándorlási politikával és a gazdasági kizsákmányolás megszüntetésével. [...]

Szólni kell a gazdaság egyenlőten elosztásáról Európán belül is. Európa gazdagsága ellentétben áll az európai munkanélküliséggel, illetve a gazdagok és a szegények közötti egyre növekvő szakadékkal. Az egyházak és szociális programjaik látják a következ-

Együtt a zsolnárokról

Zsidó és keresztény teológusok közös írásmagyarázata

► Az elmúlt évhez hasonlóan idén is közös bibliaolvasásra várnak minden érdeklődőt a Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya által működtetett Párbeszéd Házába (1085 Budapest, Horánszky u. 20.). Az egyes találkozót P. Vértesaljai László jezsuita szerzetes, a Párbeszéd Házának programfelelőse vezeti. A felkért előadók: dr. Schweitzer József nyugalmazott országos főrabbi, P. Nemeshegyi Péter jezsuita szerzetes, egyetemi tanár, valamint dr. Hafensch Károly nyugalmazott evangélikus lelkész, címzetes teológiai tanár.

A három teológus az előkészítő megbeszélésen ismét a zsolnárok olvasása mellett döntött, mert a zsolnárt „nemcsak teológia, vagyis Isten szava, hanem imádság is”, és mint ilyen, kiemelt helyet foglal el mindhárom közösség vallási, liturgikus életében. A januári ökumenikus imahetet követő, négy részből álló sorozat nemcsak folytatja annak szellemiségét, de tovább is lép: a Szentírás együttes tanulmányozása a keresztény felekezetek teológusai és tagjai mellett a zsidó hitközösségek teológusával és híveivel közösen történik.

Az előadások – melyekre a szervezők minden érdeklődőt szeretettel várnak – hétfőként 19 órakor kezdődnek. Az időpontok és a témák a következők:

Február 19.

8. zsolnárt (A Teremtő dicsérete) • 46. zsolnárt (Erős vár a mi Istenünk) • 90. zsolnárt (Tebenned bízunk eleitől fogva)

Március 26.

22. zsolnárt (Az igaz szenvedése és reménye) • 51. zsolnárt (Miserere mei – Dávid bűnbánati zsolnárt) • 73. zsolnárt (Isten igazságossága)

Április 23.

104. zsolnárt (A teremtés himnusza) • 71. zsolnárt (Öregedő ember imája)

Május 21.

31. zsolnárt (Ima szorongattatás idején) • 130. zsolnárt (De profundis... – könyörgés és bizakodás) • 150. zsolnárt (Felhívás istendicséretre)

■ GAZSU

A könyvek könyve az interneten

A legrégebb létező bibliai kéziratok egyike, az úgynevezett Codex Sinaiticus a tervek szerint 2009-ben felkerül az internetre. „Az on-line faksimile a teljes Újszövetséggel és az Ószövetség felével együtt mindenki számára elérhető lesz” – jelentette be a napokban Ulrich Johannes Schneider professzor, a lipcei egyetemi könyvtár igazgatója.

Az ógörög nyelven íródott bibliai szöveg éppen úgy a 4. század elejéről maradt fenn, mint a Codex Vaticanus. Az antik korszak egyik legnagyobb pergamenkönyveként tartják számon. Évszázadokon át Egyiptomban, a Sínai-hegyen és a Szent Katalin-kolostorban őrizték; darabjai je-

lenleg négy különböző helyen található szétszórtan.

A 33,5 centiméter széles és 37,5 centiméter magas pergamenhasábokat Konstantin von Tischendorf lipcei teológus egy papírkosárban találta meg a Szent Katalin-kolostorban 1844-ben. A szerzetesek megengedték neki, hogy a százhuszonkilenc megtalált lapból negyvenháromat magával vigyen Lipcsébe, ahol külön erre a célra készült ládában őrzik őket egy páncélszekrényben.

Tischendorf 1859-ben az orosz cárt támogatásával még egyszer visszatért a kolostorba, és ott további töredékeket talált. Végül is sikerült rábeszélnie a szerzeteseket, hogy ajándékozzák őket a

cárnak. A Szovjetunió 1933-ban háromszáznegyvenhét lapot eladott a londoni British Museumnak, de hat lap még ma is Szentpéterváron található.

1975-ben újabb lapokat találtak – ezt a harmincnolc lapot ma is a Szent Katalin-kolostor őrzi. Mintegy háromszáz lap azonban hiányzik, melyek az Ószövetség részeit tartalmazták.

Jelenleg a British Library, a lipcei egyetemi könyvtár, a szentpétervári Orosz Nemzeti Könyvtár és a Szent Katalin-kolostor közösen dolgozik a kézirat digitalizálásán. Tervezik egy nyomtatott faksimile elkészítését is.

► MTI

Elefántcsontpart: a Szentírásról az éter hullámain

Az Elefántcsontparti Köztársaságban ez év elejétől a rádió naponta olyan francia nyelvű adást sugároz, amelyben a Bibliából olvasnak fel, kommentárt fűzve az elhangzottakhoz. Ebben a nyugat-afrikai államban hetvennyolc élő nyelvet beszélnek; egymás kölcsönös megértését a francia nyelv használata szolgálja.

A tizenhat és fél milliós lakosság huszonhárom százaléka vallja magát kereszténynek, negyvenhárom százalékuk muszlim, a természeti vallások követőinek szá-

ma pedig tizennégy százalékot tesz ki. Az országban 2002-ben kirobbant polgárháború következtében gazdasági és politikai krízis alakult ki. Az ott élők hét százaléka AIDS-vírussal fertőzött.

A negyedórás, La Bible sur les ondes című műsor egy év alatt végigveszi az Ó- és Újszövetség legfontosabb részeit – adta hírül a Bibliatársulatok Világszövetsége (UBS). A tervezett háromszázhathatvanöt részből már több mint kétszáz elkészült az írott változata.

A munka során figyelembe kellett venni azt, hogy a célcsoport olyan emberekből áll, akik vagy keveset tudnak a Szentírásról, vagy egyáltalán nem ismerik. A felekezeti közti projektet a helyi bibliatársulat, a Trans World Radio nevű rádióállomás, valamint a Hosanna névre hallgató amerikai szervezet összefogásával valósítják meg. Reményeik szerint műsoraik elérlik Afrika más francia nyelvű államainak hallgatóit is.

► Forrás: www.dbg.de

A „szlovén Luther”, Primus Truber

A kétfélmillió lakost számláló Szlovéniában csupán mintegy ötevenezer protestáns él; a népesség nyolcvankét százaléka katolikus. Az országban mégis nemzeti ünnep a reformáció napja, október 31-e, és az új EU-tagállam egy eurós éremjén Primož Truber – németesített nevén Primus Truber –, a „szlovén Luther” képmása látható.

Truber 1508. június 8-án a Ljubljana mellett Raščicában született. Katolikus papnak készült, 1548-ban azonban – megváltozott hitbéli meggyőződése miatt – menekülnie kellett. Katekizmusát (Catechismus in der Wündschenn Sprach), amely erősen támaszkodott a példaképek, Luther

Márton és Johannes Brenz írásaira, Németországban vetette papírra, megteremtve ezzel a szlovén

írott nyelvet. A Bibliát Kempenben kezdte el anyanyelvére fordítani. Egészen haláláig a fordítói munkának szentelte magát; Derendingenben (ma Tübingen egyik városrésze) jelent meg 1566-ban a zsolnárok szlovén fordítása, 1567-ben egy szlovén énekeskönyv, 1582-ben pedig a teljes Újszövetség. A Szentírás horvát nyelvre is lefordította, emellett dalok, traktátusok, egyházi rendek és posztillák köthetők a nevéhez.

Primus Truber 1586. június 28-án hunyt el. Az ő hatásának tudható be, hogy a szlovének és a horvátok latin betűkkel írják.

► A www.sonntagsblatt-bayern.de írásá nyomán

Valóság és vízió

Hosszú előkészítés után január 25–27-én Wittenbergben tartották német evangélikus testvéreink az egyház jövőjével foglalkozó kongresszusukat. A helyszínválasztás természetesen szimbolikus jelentőségű. Azt a szándékot hivatott nyomatékosítani, hogy tíz évvel a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulója előtt a történelmi, lutheri szellemben induljon meg a reformfolyamat, mely az egyházat képes lesz felkészíteni az elkövetkező évtizedek kihívásaira.

A kihívások Wittenberg utcáin is jól láthatóak. Az NDK építészeti és stílári maradványai nem úzik el ugyan a hely lutheránus szellemét, de persze nagyon is emlékeztetnek arra az időszakra, amikor a reformátor jelentőségét csupán az osztályharcban betöltöni vélt szerepe miatt méltatták. A nyugati fogyasztói társadalom jól ismert attribútumai természetesen szintén jellemzik az utca-

híján egyházkerületeknek – számának csökkentését, gazdálkodásuk korszerűsítését, a nem elégségesen működő intézmények tevékenységének felülvizsgálatát. Pál apostol szellemében – „Mindent megpróbáljatok; a mi jó, azt megtartsátok!” (1Thessz 5,21; Károli-fordítás) – módszeres átvilágításra buzdít a dokumentum; ennek során persze az emberi viszonyokat is vizsgálat tárgyává kell tenni.

A megújulás záloga a minőségbiztosítás – írják a szervezők –, melynek érvényesülnie kell az egyházi alaptevékenységben is. A belső viszonyokban és a külvilágnak mutatott megnyilvánulások során meg kell határozni azokat a viszonyítási pontokat, melyek alapján a sokféleségben is biztos támpontokat kaphatunk a végzet munká minőségének megítéléséről. „Benchmarkolni” kell az egyházi tevékenységeket – mondják a szervezők a modern menedzsernyelvet alkalmazva.

WITTENBERG F. UTCAJÁN – FOTÓ: ZÁSKALICZKY MÁRTON

képet, de amire Luther valószínűleg végképp nem számított: a főutca egyik török büféjében a jellegzetes húsos szendvicset a hely és a multikulturális kor szellemének egyaránt engedelmességre így hívják: Luther Döner.

A Németországi Evangélikus Egyház (EKD) az elmúlt ősszel mintegy százoldalas vitairatot adott ki A szabadság egyháza címmel. Ez volt Wittenbergben Wolfgang Huber berlin-brandenburgi püspök, az EKD elnöke bevezető előadásának témája is. A szabadság mint a lutheri teológia egyik kulcsfogalma és a modern ember megannyi kísértést magában rejtő életének alapértéke Huber szerint meghatározza a valósághoz fűződő viszonyunkat, s egyben kijelöli a vízió horizontját is.

Előre kell bocsátanom, hogy a megjelent dokumentum nagyon sok kritikát kapott egyértelműen világias jellege miatt. Maga a cím is felháborított néhányakat, hiszen „hogyan lehet Jézus Krisztus egyházát a szabadság egyházává leminősíteni?” A jelenlők és az egyházi közvélemény többsége azonban elfogadta, hogy nem feltétlenül istenkáromlás, ha a korszerű közgazdaságtan, szervezet- és kommunikációelmélet fogalomrendszerét próbáljuk egyházi viszonyaink leírására alkalmazni.

A dokumentum természetesen a jelenlegi helyzet alapos elemzésével kezdődik. Mi is ismerjük a szekularizáció mértékét, a társadalom előregedését és a „New Age”-ideológiák felvirágzását, melyben ugyanakkor akár egy új vallási reneszánsz megjelenését is sejthetjük. A vitairatban részletesen olvashatunk a templomok elnéptelenedéséről – különösen az egykori NDK területén jellemző ez a helyzet – és az ebből eredő pénzügyi problémákról. A szervezeti kérdések kapcsán felveti a dokumentum a Landeskirkék – nevezzük jobb

segi tereinket egyre inkább meg kell nyitnunk a képzőművészet, az irodalom számára.

A szükséges változások meghatározását a tizenkét tematikai súlypont köré csoportosították a szervezők, melyeket Leuchtfeuernek, jelzőtűznek neveztek. Ezek adták a szekcióülések témáját is. Az egyház tevékenységének minden területét átfogó kérdéskörök (diakónia, gazdaság, oktatás, sajtó stb.) közül magam azt választottam, melynek címe alapján a leginkább általános képet kaphattam a jelenlők gondolatvilágáról. Az én szekcióm címe Haza, identitás, minőség volt. Az ülés tartalmi részleteinél talán még tanulságosabb volt a módszertan, mellyel a két moderátor összegyűjtötte, rendszerezte, „üzenetekké” fogalmazta a résztvevők gondolatait. Sokan megmosolyogják, amikor felnőt emberek nagy táblákra különböző színű és alakú kartonlapokat ragasztgatnak, vizuálisan is megkülönböztetve így a vita különböző szálait. Wittenbergben püspökök, laikusok, diakonisszák, egyetemi tanárok, nagyvállalatok menedzserei ragasztgattak lelkesen, így sikerült a harmincfős szekció minden számottevő felszólalását röviden rögzíteni, a hasonlóságokat, különbségeket kiemelni, fontos végkövetkeztésekre jutni.

Minden eszmecsere magában rejti a konfliktusok lehetőségét. Ha arra törekszünk, hogy mindenki őszintén fejtse ki a véleményét, akkor szükségszerű az ütközés. Az ellentéteket nem lehet azzal a hangzatos szlogennel elintézni, hogy „sokféleségünk egységében rejlenek értékeink”. Ezért tehát minden új álláspont megfogalmazásához, kezdeményezés elindításához először is bátorság és bizalom kell. Bizalom abban a közösségben, mely hazát, otthon nyújt, elengedhetetlen része az identitásunknak, és minőséget követel meg a mindennapokban. Huber püspök zárszavában a konfliktusoktól sem visszarettenő együttgondolkodás képességét kívánta a jelenlőknek a következő reformévtizedre.

Helmut Schmidt korábbi német kancellártól származik a mondás, mely szerint „akinek víziói vannak, sürgősen keresse fel a szemorvosát”. Az egyébként oly kiváló idős német politikus szállóigévé vált mondata gyakran bukkant fel német hitsorosaink konferenciájával kapcsolatban is. A realpolitika nagymesterének szavait néhány kommentár még azzal a felvetéssel is kiegészítette, hogy vajmi mit szól a Jóisten ehhez a száználmas emberi próbálkozáshoz. Erre a kérdésre egyébként a résztvevők maguk is keresték a választ, ki-ki kegyessége mértékének megfelelően próbálta megoldozni és megválaszolni: ha árad a kegyelem, akkor mi lehet egyáltalán a mi feladatunk az egyház sorsával kapcsolatban.

A németül tudóknak őszintén ajánlom mind a vitairatot, mind pedig a Németországi Evangélikus Egyház honlapján (www.ekd.de) megtalálható kongresszusi hozzászólásokat, eredményeket. Óriási a különbség német testvéreink helyzete és a mi helyzetünk között. Ugyanakkor a modern világ közel azonos jelenségeivel kell szembesülnünk, ezért a jövőről való gondolkodás wittenbergi módszertanára érdemes odafigyelni. A nem is olyan távoli jövőben mi sem kerülhetjük el, hogy a mindennapos ügyeken és problémákon túl arról is elgondoljunk, milyen egyházat hagyunk gyermekeinkre.

■ PRÖHLE GERGELY

Ahol kérvényt kell írni a beszélgetéshez

Bízik László evangélikus börtönlelkésszel a Markó utcában

Markó utca. Bíróság és börtön. Miután csöngetek, megmondom a nevem és a jövetelem célját, negyed órát álldigálok a barátságosan hunyorgó kameraszem alatt. Ázom. Ügyvéd érkezik, nyílik, csukódik a súlyos faalkotmány.

Végre én is bebocsátást nyerek az előtérbe. Jobbról, balról és szemből rácsos ajtók. Végre feltűnik Bízik László evangélikus börtönlelkész, akihez jöttem. Sűrű, ősz szemöldöke alól, csontkeretes szemüvege mögül kacag rám a szeme, szakállá sem tudja elrejtetni csibészes mosolyát.

hordanak. Nagyon sok küldemény érkezik nap mint nap.

– Ami rajtuk van, az a rabegyenruha?
– Igen, már nem a régi csikos. A szürke, vastagabb a „mákos” – a szövése miatt hívják így –, ami alatta van, olyan ípszi-lonforma mintás, az meg a „csirkelábás”.
– Mióta dolgoznak lelkészek a börtönben? – fogalmazom meg az első „hivatalos” kérdésemet.

– 2000-ben alapították meg a börtönlelkészséget. Minden börtönben van egy lelkész, s Budapesten vagy ötven önkéntes is tevékenykedik, ez komoly koordinációt igényel. De előzménye is van a rabok között végzett munkának: 1949-ig az illetékes plébániát kérték fel a feladatokra. Majd beszűntették ezt a szolgáltatást, de a börtönök nem maradtak papok nélkül: sokakat kizártak, sokakat meg bezártak... 1990-ben megalakultak a börtönmissziós társaságok, a vallás-szabadság visszatértével a rengeteg egyház mindegyike be akart járni, borzasztó zűrzavar támadt.

– Mikor és hogyan került ide?
– 2000-ben tértem haza Venezuelából, ahol az ottani magyar gyülekezet lelkésze voltam. Előtte évekig súlyosan fogyatékos gyermekek mellett dolgoztam, majd a legnagyobb budapesti hajléktalanszálló vezetője voltam, amit azóta lebontottak. Menekültekkel is foglalkoztam – az egyház vezetői úgy gondolták, ez a munka pont nekem való lesz. Megkerestek, és én igent mondtam.

– Miből áll a börtönlelkész munkája?
– Az elsődleges feladatom, hogy bibliaórát, istentiszteletet tartsak, csoportokat szervezzek. Nagyon szeretik a rabok a bibliaórát, énekelnek, beszélgetünk. Legalább történik valami; mindig, mi, csak kint legyenek a cellából. Itt nincs munka, napi egy órát sétálhatnak, marad huszonhárom. Állandó ember csak néhány tucat van, folyton jönnek-mennek, van, aki csak egy hétig tartózkodik itt, mert például tanúszkodni hívták be, szóval nehéz csoportot szervezni. Régen fél évig is rendőrségi fogdán lehettek, most minél hamarabb behozzák, a börtönre járul a krízisidőszak. Például valakit elkaptak drogozásért, s itt tér magához – azt sem tudja, hol van, elvonási tünetekkel küzd.

– Mit kezdenek egy dühöngővel?
– Az intézménynek van elmeorvos-intézete, kórháza, olyan, mint egy kis város. Nagyon fontos a csoportos beszélgetés, egyszerűen azért, hogy ne felejtessen el beszélni, kommunikálni. A cellában kialakult hierarchia itt nem érvényes, illetve nekem kell úgy irányítani, hogy mindenki szóhoz jusson. Kialakul a csoportdinamika, kénytelenek alkalmazkodni, kompromisszumot kötni.

– Kortyolok a kávéból, kicsit zaccos, de finom.

– Miként találkozik a rabokkal, és tapasztalatai szerint mit jelent a számukra, hogy meghallgatja őket?
– Vagy én megyek be hozzájuk, vagy ők jönnek ide az irodámba. Itt kávézunk, megkínálom őket cigarettával, és beszélgetünk, ember az emberrel. Sokat jelent a számukra. Van, aki olyan környezetből jön, ahol az ilyesmi egyszerűen nem szokás, nem volt még része benne.

– Itt az az első szabály, hogy mindenkinek hazudnia kell, ezért egy idő után örülni vágnak az igazságra, őszinteségre. Itt a lelkész az egyetlen civil szagú táron mozog a börtönlelkész, figyelni kell, nem vágják-e át... Rendszeresen áll az összes adat a számítógépben, de én ugyan meg nem nézem! Esetleg miután a rab elmondta, amit akart...
– Milyen tényezők segíthetik, hogy az elítéltek sikeresen illeszkedjenek vissza a társadalomba?
– Az egyetlen esély a család. Sajnos az a jellemző, hogy egy-két év múltán új társat talál az illető felesége, férje, s már nincs hová hazamenni. Visszakerülhet valaki azért is, mert behívják tanúszkodni, de a kézbesítő nem tudja átadni neki a levelet – hiszen mondjuk a híd alatt nem keresgélheti a címet – így aztán úgy lesz újra bünyös, hogy nem is tudott róla. Én lehetek a családdal a kapcsolat-tartó, ebben lehet segítséget nyújtani: „Ugyan már, tudom jól, hogy a Jóska egy nagy csibész – mondom a telefonban a feleségnek –, de Ön az egyetlen esélye...” Főleg a nők számára nehéz a család nélkül.

– Nők is élnek itt?
– Igen, a negyedik emelet az övék. A szellőzőrácsokon mennek a vallomások. Cérnán lógnak le a cigi, levelet. Egy gírbegurba, öreg cigány ember fölördít: „Júliám, imádlak!” Júlia nem lát le az udvarra, de boldog. Szőke hercegnek képzeli...
– Többször hallottam, hogy úgy megszokják az elítéltek, hogy mások szabják meg az életritmusukat, hogy kikerülve nem tudnak mit kezdeni a hirtelen jött szabadsággal, és visszavágnak, sőt el is követnek valamit, hogy visszakerülhessenek.

– Ez a polgári életben elterjedt mese. Hatvanhat-hatvannyolc százalék a bűnisméltések aránya, több mint harminc százalék nem jön vissza többé. Fontos lenne a priuszosokat foglalkoztató alapítványok munkája, de nincs rájuk pénz. Óriási hiányosság ez; a működtetésük állami feladat volna. Legyen egy szociális háló, pártfogói felügyelet. A személyes pártfogóval már a börtönben ismerkedjenek meg a fogvatartottak, és a bíróság kötelezhetné őket, hogy odakint is tartsák velük a kapcsolatot. Olyan alapvető dolgokban segítenék nekik, mint a csekkbefizetés, hivatalos teendők intézése. Van, aki tíz évet ült, és nem tudja, hogyan kell metrójegyet kezelni. Honnan tudná?

– A családon áll vagy bukik minden. A családtagok annyi levelet írnak, amennyit akarnak. A bent lévőkre az ítélethozatalig sokkal szigorúbb szabályok érvényesek: nem telefonálhatnak korlátlanul, csak meghatározott időközönként fogadhatnak látogatót – havonta egy-órányi időtartamban –, mobilról persze szó sem lehet. Jó magaviseletért jár plusz egy óra „beszélő”.

– Mit jelent a jó magaviselet?
– Például ha az elítelt szavalt egy ünnepeken, ha nincs vele semmi baj, ilyesmi.
– Ön kapcsolatba kerül-e külföldiekkel?
– Nem tartozik a feladatkörömbe, de néha elhívunk tolmácsolni. Például érkezik egy török állampolgár, aki német nyelvet ért, dolgozott, vagy behozta egy arabot, aki tud spanyolul. De előfordult olyan is, hogy másra kellett a nyelvtudás: egy magyar rab, akit nem nagyon érdekelt a hit, szeretett volna megta-

– Ez a polgári életben elterjedt mese. Hatvanhat-hatvannyolc százalék a bűnisméltések aránya, több mint harminc százalék nem jön vissza többé. Fontos lenne a priuszosokat foglalkoztató alapítványok munkája, de nincs rájuk pénz. Óriási hiányosság ez; a működtetésük állami feladat volna. Legyen egy szociális háló, pártfogói felügyelet. A személyes pártfogóval már a börtönben ismerkedjenek meg a fogvatartottak, és a bíróság kötelezhetné őket, hogy odakint is tartsák velük a kapcsolatot. Olyan alapvető dolgokban segítenék nekik, mint a csekkbefizetés, hivatalos teendők intézése. Van, aki tíz évet ült, és nem tudja, hogyan kell metrójegyet kezelni. Honnan tudná?

– A családon áll vagy bukik minden. A családtagok annyi levelet írnak, amennyit akarnak. A bent lévőkre az ítélethozatalig sokkal szigorúbb szabályok érvényesek: nem telefonálhatnak korlátlanul, csak meghatározott időközönként fogadhatnak látogatót – havonta egy-órányi időtartamban –, mobilról persze szó sem lehet. Jó magaviseletért jár plusz egy óra „beszélő”.

– Mit jelent a jó magaviselet?
– Például ha az elítelt szavalt egy ünnepeken, ha nincs vele semmi baj, ilyesmi.
– Ön kapcsolatba kerül-e külföldiekkel?
– Nem tartozik a feladatkörömbe, de néha elhívunk tolmácsolni. Például érkezik egy török állampolgár, aki német nyelvet ért, dolgozott, vagy behozta egy arabot, aki tud spanyolul. De előfordult olyan is, hogy másra kellett a nyelvtudás: egy magyar rab, akit nem nagyon érdekelt a hit, szeretett volna megta-

– Például ha az elítelt szavalt egy ünnepeken, ha nincs vele semmi baj, ilyesmi.
– Ön kapcsolatba kerül-e külföldiekkel?
– Nem tartozik a feladatkörömbe, de néha elhívunk tolmácsolni. Például érkezik egy török állampolgár, aki német nyelvet ért, dolgozott, vagy behozta egy arabot, aki tud spanyolul. De előfordult olyan is, hogy másra kellett a nyelvtudás: egy magyar rab, akit nem nagyon érdekelt a hit, szeretett volna megta-

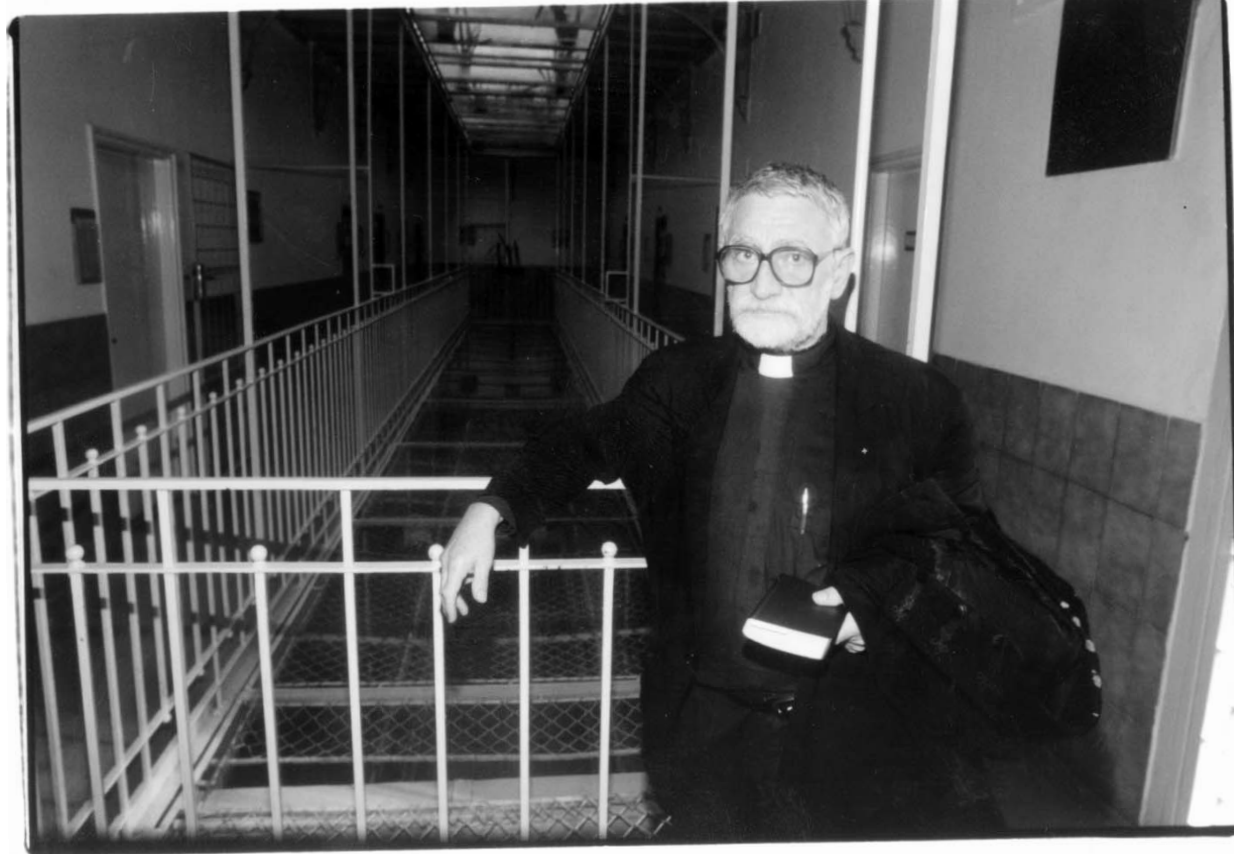
– Például ha az elítelt szavalt egy ünnepeken, ha nincs vele semmi baj, ilyesmi.
– Ön kapcsolatba kerül-e külföldiekkel?
– Nem tartozik a feladatkörömbe, de néha elhívunk tolmácsolni. Például érkezik egy török állampolgár, aki német nyelvet ért, dolgozott, vagy behozta egy arabot, aki tud spanyolul. De előfordult olyan is, hogy másra kellett a nyelvtudás: egy magyar rab, akit nem nagyon érdekelt a hit, szeretett volna megta-

– Például ha az elítelt szavalt egy ünnepeken, ha nincs vele semmi baj, ilyesmi.
– Ön kapcsolatba kerül-e külföldiekkel?
– Nem tartozik a feladatkörömbe, de néha elhívunk tolmácsolni. Például érkezik egy török állampolgár, aki német nyelvet ért, dolgozott, vagy behozta egy arabot, aki tud spanyolul. De előfordult olyan is, hogy másra kellett a nyelvtudás: egy magyar rab, akit nem nagyon érdekelt a hit, szeretett volna megta-

– Például ha az elítelt szavalt egy ünnepeken, ha nincs vele semmi baj, ilyesmi.
– Ön kapcsolatba kerül-e külföldiekkel?
– Nem tartozik a feladatkörömbe, de néha elhívunk tolmácsolni. Például érkezik egy török állampolgár, aki német nyelvet ért, dolgozott, vagy behozta egy arabot, aki tud spanyolul. De előfordult olyan is, hogy másra kellett a nyelvtudás: egy magyar rab, akit nem nagyon érdekelt a hit, szeretett volna megta-

– Például ha az elítelt szavalt egy ünnepeken, ha nincs vele semmi baj, ilyesmi.
– Ön kapcsolatba kerül-e külföldiekkel?
– Nem tartozik a feladatkörömbe, de néha elhívunk tolmácsolni. Például érkezik egy török állampolgár, aki német nyelvet ért, dolgozott, vagy behozta egy arabot, aki tud spanyolul. De előfordult olyan is, hogy másra kellett a nyelvtudás: egy magyar rab, akit nem nagyon érdekelt a hit, szeretett volna megta-

– Például ha az elítelt szavalt egy ünnepeken, ha nincs vele semmi baj, ilyesmi.
– Ön kapcsolatba kerül-e külföldiekkel?
– Nem tartozik a feladatkörömbe, de néha elhívunk tolmácsolni. Például érkezik egy török állampolgár, aki német nyelvet ért, dolgozott, vagy behozta egy arabot, aki tud spanyolul. De előfordult olyan is, hogy másra kellett a nyelvtudás: egy magyar rab, akit nem nagyon érdekelt a hit, szeretett volna megta-

– Készt – közli tárgyilagosan.
– Bocsásson meg, készt a vonat.
Nyomasztó kis helyiségbe lépünk. Egy fémszekrénykébe zárom hátizsákom, személyim egy billenőrekeszbe helyezem, az üvegfal mögött vékony arcú, bokszoóorrú, kedvetlen alkalmazott állítja ki számomra a belépőcédlát: „Egy alkalomra, csak kísérettel”. Kísérteties.

Vámunk kell, hogy újra az előtérbe léphessünk, a lelkész magyarázza:
– Zsiliprendszerben működnek az ajtók.

Az előtérben eltöltött újabb tíz perc után a fémvizsgálóba lépünk, újra leadom a személyi igazolványom – „drága kis szívem”, ahogy Bródy énekelte –, át-eselem az ellenőrzésen, végre mehetünk.
– Ide majdnem olyan nehéz bekerülni, mint ki... – jegyzem meg.

Mosoly a válasz. Eszembe öltök legutóbbi találkozásunk: nem tudtam, hol szolgál, s mondtam, szívesen meghallgatnám egy prédikációját.

– Ahhoz, hogy engem hallgathasson, mondjuk be kell törnie néhány kirakatot...

Nem követtem el ilyesmit, mégis itt vagyok. A lépcsőház felé vezető folyosón két alak ücsörög egy-egy fapadon. Kabátjuk szürke, vatelinnel tömött, nadrágjuk is hasonló anyagból készült. Tíz lépés után visszapillantok: majd le-lesnek a lócáról, úgy bámulnak utánunk. Hiába, nem sok fiatal lány flangál erre felé.

Az első emeleten a lelkész a belépő-kártyáját a leolvasóhoz nyomja; egy ór épp kifelé tart, beereszt minket. Udvarias. Keskeny függőfolyosóról nyílnak a cella- és irodaajtók. Középpont a filmekből jól ismert fémrács, csak hogy itt jó néhány cserepes növény enyhíti a látvány szigorát: anyósnyelv, pletyka és egyebek.

Mikor becsukódik mögöttünk az irodaajtó, felsőhajtók. Barátságos, egyszerű kis szoba. A börtönlelkész föltesz egy kávé – régimódi, kétszemélyes a kotyogó, egylappos villanyrezo melegíti.

– Akik ott a folyosón ültek, rabok voltak? – teszem föl a banális kérdést.
– Igen. Ők egész nap csomagokat

mulni angolul. Mondtam neki, rendben van, de akkor fordítsuk a kétnyelvű – angol–magyar – Bibliát. Lehetséges, hogy nem korrekt árukapcsolás?...
Egyszer egy muszlim fordult hozzám – hozni kellett neki egy padlószőnyegdarabot, amin imádkozhat, ráadásul mintás nem lehetett –, panaszkodott, hogy Allah csak nem akarja meghallgatni. Kérdeztem tőle, tudja-e, merre van kelet. Persze nem tudta szegénykém – honnan is tudhatná? –, én meg mondtam neki, hogy na látja, ez volt a baj. Megnyugodott.

– Hogyan viszonyulnak Önökhöz a dolgozók?
– Nekik is a rendelkezésükre kell állnunk. Mindig munkát okozunk nekik, de közös az érdek. Volt rá példa, hogy hozzám fordultak, de csak kutyafuttában; elfoglaltak.

– Előfordul, hogy az elítéltek a szabadságuk után megkeresik?
– Inkább az a célunk, hogy önállóak legyenek, nem szabad pátyolgatni őket. Az jobb, ha keresnek egy kinti lelkészséget, közösséget. De persze bármikor felhívhatnak, vagy ha másik börtönbe kerülnek, írhatnak, ha gondolják.

– Mennyit mesél el az élményeiből a családjának?
– Nem nyilvánosak ezek az információk. Próbálok a családot és a munkát különválasztani, nem terhelni őket, ki- kapcsolni, mikor kilépek a börtön kapuján. Szerencse, hogy hárman vagyunk a három börtönben, így meg tudjuk beszélni a legfontosabbakat. Sajnos az alapos kiértékelésre kevés az idő. Terapiikus, vagyis segítő vagy ügynevezett szupervíziós, azaz külső szakember által segített beszélgetés ritkán adatik meg nekünk.

Több mint két órája beszélgetünk. Annyi mindenről lehetne még! Itt ül velem szemben egy ember, hihetetlen élményekkel, hosszú, gazdag szolgálattal a háta mögött és a jelenben is tömérdek feladattal ellátva... Ez az igehely jut eszembe: „Ti vagytok a föld sója...”

– Megnézi a kápolnánkat? – kérdi tőlem Bízik László.

– Persze!
Elindulunk, két emelettel kell följebb mennünk. Épp ebédosztás zajlik. A „tátikán” – azaz a zárkaajtón lévő felhajtható kis ablakon – át néhány emeletet vaságyat látni. Középkék az ágynemű, két elítelt hever a két alsó fekhelyen. Alig néhány négyzetméter az egész.

A kápolnát két zárka összenyitásával alakították ki. Barátságos faburkolat a padlón, a falakon. Ahogy belépünk, jobbra fapadok pár asztallal, balra nagy Krisztus-kép a falon, előtte kicsit balra egyszerű pulpitus. Az ajtó falsíkján fehér tábla.

– Nyelvtanfolyamokat is tartanak itt – magyarázza a lelkész.

– Számítógépezni lehet?
– Van börtön, ahol igen. Az internet használatára is oktatják a rabokat, de nem élesben, az nagyon veszélyes lenne.

Elindulunk lefelé, kabátom a kezemből, tekintettel a trópusi melegre. A függőfolyosó két partját összekötő kis hídon – a „trepnin” – vagy tíz-tizenöt rab ácsorog. Alig merek rájuk nézni. Nem félelem, hanem valami furcsa szégyenérzet feszít. Olyanok, mint egy ovis csoport, akik sétálni indulnak, vagy mint egy fiúosztály.

– Azt a!... – hördül föl egyikük, a többiek tempón morognak, mikor elhaladunk mellettük.
A lépcsőn haladtunkban két alak csatlakozik mögénk. Egy fogoly, előrebilincsel kézzel és kísérel. Mindig lemaradnak, legalább egy fordulónyra. A fogvatartott ötvenes, cingár alak, ritkás, őszülő haja hátrasítmva. Lehetne buszsofőr, postás, jegyszédő, bárki. Arca barázdált, szürke.

Újból a fémvizsgálóba érünk, majd visszaadom a vendégkártyámat, s igazolványom ellenőrzése után magamhoz veszem a csomagjaimat. Elkészönünk egymástól, kilépek az utcára, s hatalmas szippantok a hűvös levegőből.

■ BABICZ BEÁTA

ÁPRILY LAJOS

A csavargó a halálra gondol

Uram, a tél bevett a templomodba. Álltam vaspántos portádon belül s ámulva néztem botra-font kezemre sugárban omló fényességedet. Térdelt a nép, én álltam egyedül, úgy hallgattam, amit beszélt papod: „Ez világot szívedben megutáljad és úgy menj ki belőle meztelen –”

Uram, te ezt így nem akarhatod.

Tudom, hogy földed nagy területéből egyetlen barlangod jutott nekem, s megreng az is, ha viharod zenéje végigrobbajlik fenn a tölgyeken. De ha tavaszod jó, enyém az erdő, és jó hozzám az erdő: ennem ad, rigószavaddal kelt a kora-reggel s odvamba surran este sünfiad. Gazdám, a nyár, az őszel hullt levéllel új őszig minden gondot eltemet: meztelb járom harmatos meződet s verőfényed fűrészi mellemet. S ha kóborolni küld a nyugtalanság s nótázva fut mellettem patakod, kurjantással köszöntöm kék lakásod, s fűtyörésem s Uram, te hallgatsz. Zöld asztalomon vadgyümölcs az étel, otthon-kínáló tűz nem int felém, de mondd, volt-e valaha szép világod valakie úgy, ahogy az enyém?

Ha memni kell, vállamról rongy-ruhámot egy rándítással elhullathatom, saruim szíja sem marad velem. Uram, utálni nem tudom világod, de indulhatok, amikor kívánod, igéd szerint: egészen meztelen.

■ FÜLLER TÍMEA

Hűvös reggeli szél száguldott végig a hazatos peronon. Az emberek összefogták magukon a kabátjukat, és könnybe lábadt szemmel fordították hátat a dermesztő hidegnek. A vonat késett, mindenki fázósan toporgott a csomagja mellett, csak két virgonc kisgyerek szaladgált fáradhatatlanul körbe-körbe a rég elromlott csap mellett. Anyjuk elgyötörtén üres tekintettel nézte őket, szórakozottan tologatva előre-hátra a babakocsit, amelyben egyévesforma apróság aludt félrebillent fejjel. Lábacskái tehetetlenül himbálództak a ringatástól, mint két kis szélfúttá harangvirágkehely. Édes álma lehetett, mert pici szája időnként szelíd mosolyra húzódtott.

Kedves arcát azonban nemigen figyelte senki. A közelben álló nagydarab, izmos fiatalember a fején walkmannel egy nagykendőbe bugyolált arcú, csinos szőke lányt figyelte elmerülten. Egy pocakos idős úr újságot próbált olvasni, elszántan küzdve az újra meg újra feltámadó széllel. A másik oldalon ápolat idős hölgy szorította magához görcsösen fényes gombú fekete retiküljét, és riadt pillantásokat vetett a pad felé, ahol kopott kabátban, rongyokba bugyolált lábszárral, kezében madzaggal átkötött fülű, mocskos szatyrot tartva egy néni üldögélt.

Kétség nem fért hozzá, hogy nem a vonatra várt; valószínűleg a hideg elől éjszakára a váróteremben meghúzódó hajléktalanok közül való lehetett. Tán levegőzni vagy bámészkodni ment oda, talán a vonat érkezésekor eldobott, félig elszívott cigarettacsikket tervezte tovább hasznosításra felszedegetni. Most viszont egyetlenegy pontra nézett sóvárogva: az alvó csöppsegre. A két nagyobb gyerek időnként egészen közel merészkedett hozzá kergetőzés közben, ilyenkor rájuk is mosolyogva tekintett. A gyönyörködéstől szinte megszépült ráncos, megviselt arca. A vadul száguldó szél bele-belekapott szedett-vedett ruházatába, de ő meg sem mozdult. Szemeivel itta, itta magába a gyermeki tisztaság keltező gyönyörűségét, s ki tudja, a szíve mélyén talán felderengett valami távoli

Peronon

halvány emlék is egy régi-régi időről, egy valamikori kedves, bájos apróság arccskájáról...

Végre felcsendült a hangszórón a várvára várt szignál. A vonat érkezését jelentette egy üresen zengő géphang. Az emberek mozgolódni kezdtek, felemelték csomagjaikat, és találmra indultak el velük valamire – türelmetlenségük és izgatottságuk nem tűrhette tovább az egy helyben álldogalást.

A fiatalasszony magához rendelte rohangáló kicsinyeit, és a babakocsit óriási bőrröndje mellé tolvá nézett a távolba, ahonnan a vonat érkezik majd. Homlokát gondterhelten ráncolta össze, és nagyot sóhajtott, mintha csak magában fohászkozna: közel legyen az ajtó, ne kelljen sokat cipekednie. Nagyokat nyelt, zavarában és izgalmában hunyorogva nézett körül, mintha támaszt, segítséget keresne a felszállás nehézké igérkező műveletéhez.

A vonat nagy robajjal érkezett meg. Az ajtó előtt rögtön nagy tolongás kezdődött, innen-onnan a lefelé igyekvők méltatlankodása hallatszott, akiknek sehogyan sem sikerült utat törniük a peron felé. Nagy sokára aztán fogyott valamicskét a tömeg, a megérkezettek lassan eltűntek a kijárat irányában, a felszállók pedig nyomakodva, tülekedve léptek fel a magas lépcsőkhöz.

A fiatalasszony is a sorára várt, de három kisgyermekével sehogyan sem tudott előbbre jutni. Csöndes, de határozott hangon szólongatta az apróságokat: „El ne engedd a kezem! Maradj nyugton, nem mehetsz sehova, mindjárt mi is felszállunk!” A kicsik türelmetlenül forgolódtak, anyjuk erős kézzel fogta őket, mozdulni lehetetlen volt, csak a fejüket forgatták jobbra-balra, és szabad mancsukkal visszaintegettek a mosolyogva őket figyelő nénikének.

Végül maguk maradtak a peronon. Felszállt a fiú, közvetlenül a szőke lány után, és a vonaton volt már az újságos úr is, aki segített feladni az idős hölgy poggyászát. A távolban sürgetően intett nekik a kalauz, hogy igyekezzenek a felszállással.

A nő segélykérően nézett körül. Arcán mély aggodás és kétségbeesés rajzolódtott ki. Ideges mozdulatokkal tolvá fel

a lépcsőn két nagyobbik csemetéjét. A kelleténél erősebb hangon dirigált nekik, hogy várják meg. Pedig a gyerekek meg sem mozdultak. Tán érzékeny kis lelkük megérezte, hogy valami tényleg komoly nehézség van a láthatáron, vagy az újdonság keltette bizonytalanság bérította meg lábait.

A bőrrönd következett. Súlyosnak látszó, ormótlan csomag, mely egyáltalán nem illett gazdája törekeny alakjához. Riadtan figyelve az alvó legkisebbet, végül mégis sikeresen fel tudta vonszolni a lépcsőkhöz. Nagyot sóhajtott, és elszán-

gát. Riasztóan magányosnak, elhasználtnak és kimerültnek tűnt.

Aztán hozzálépett a néni. Vagyonkáját jelentő szatyrárt a padon hagyta, szelíd, természetes mozdulattal lehajolt, és ráncos, piszkos kezeivel megfogta a kocsi két első kerekét.

– Ha szabad, szívesen segítek. Maga fogja hátul, és szálljon fel vele, én innen toloom. Látja, már fenn is vannak!

A fiatalasszony ámulva követte az utasításokat, meglepetésében még megköszönni is elfelejtette a segítséget. Az ajtó csukódása után azonnal elindult a

tan látott neki, hogy a babakocsit is fel-tuszkolja a vonatra. Próbálta oldalról, előlről, hátulról, de olyan magasra sehogyan sem sikerült felemelnie. A kalauz türelmetlenül integett feléjük.

Az asszony nagyot fűjt; görcsös akarásnak kudarca konokká tette egyébként fáradt, de szép arcát. Még egyszer meg kellett próbálnia, egyedül, mert senkire sem számíthatott. A gyerekek riadt madárkáként bújtak egymáshoz, anyjuk hiábavaló igyekvése félelemmel töltötte el őket. A kicsi sírni kezdett a kocsi, talán a rázkódás ébresztette fel. A nő idegesen mordult rá, tehetlenségében elveszítette minden józansá-

vonat. Az ablakból még sokáig nézett vissza integetve két vidám kisgyerek és egy mosolygó anyuka. A kocsi, a legkisebb kíváncsi tekintettel forgatott a kezében egy kis piros lufit.

Kevesen utaztak. A fülkékben hamar találtak helyet, szemben az ápolat idős hölgygel, aki érdeklődve figyelte őket.

– Láttam, nehezen szállt fel a kicsikkel – mondta. – Ki segített végül? Az a hajléktalan?

A fiatalasszony elmerengve figyelte az ablak előtt futó tájat. Aztán halkán, különös mosollyal válaszolt.

– Nem hajléktalan volt, aki segített, hanem egy ember.

Kedves Gyerekek!

GYERMEKVÁR

Rovatgazda: Boda Zsuzsa

odament. Ők is hallani akarták Jézust, és ők is meríteni akartak szeretetéből.

Ezt megtudták a farizeus írástudók is, akik kívülről fűjták a mózesi törvényeket. Felháborodtak azon, amit Jézus tett. Jézus azonban azt mondta nekik:

– Ahogy nem az egészségek mennek el az orvoshoz, hanem a betegek, úgy én is azért jöttem, hogy a bűnösöket hívjam, nem pedig az igazakat.

Máté ettől a találkozástól úgy megváltozott, hogy soha többé nem ment vissza a vámszedőasztalhoz, nem csapta be az embereket, hanem a tizenkét tanítvány egyikeként követte Jézust bárhová, ahová csak ment. Az Újszövetség az ő evangéliumával kezdődik.

Az otthagytott vámszedőasztalon levő pénzen olvassátok össze a betűket a helyes sorrendben, és megtudjátok, hogy mi történt Mátéval.

▶ Négy hete indult, kilencrészes sorozatunkban Görbefalva lakóival ismerkedhettek meg. Minden részben találtak egy rejtvényt is. A helyes megfejtést küldjétek el szerkesztőségünk címére (Evangelikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.); a borítékra írjátok rá: Gyermekvár. A megoldásokat egyben, összegyűjtve is postára adhatjátok, jutalmul a végén ajándéksomagot kaptok.

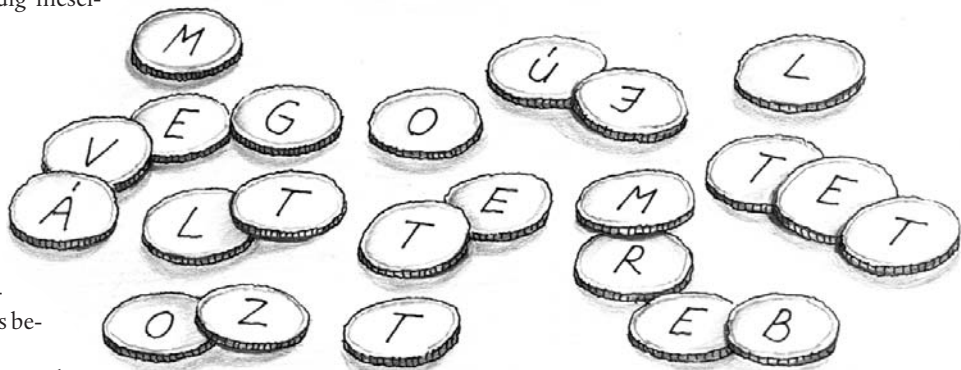
Hallottatok már Görbefalváról? Nem? Ez egy nagyon kicsiny falucska – a főtéren körben összesen kilenc ház, a templom és a posta épülete áll. Amire nagyon büszkék a görbefalviak, az a szép templomuk, amelynek a harangja minden este dallammal búcsúztatja a lemenő napot. Emellett arra is büszkék az ott lakók, hogy mindegyiküknek olyan bibliai neve van, mint amilyen nevű emberek Jézussal is találkoztak, vagy valahogyan kötődtek hozzá. Az arra járó idegeneknek mindig mesélnék is róluk.

3.

János gazda szomszédjában Máté lakik, a postamester. A postára betérő idegeneknek gyakran mondogattja:

– Örülök, hogy a mi kis falucskánk lakói messze földön híresek szorgalmukról és becsületességükről.

Lévi, vagyis Máté, a vámszedő,

RAJZ: JENES KATALIN

HETI ÚTRAVALÓ

Jézus így szól hozzájuk: „Most felmegyünk Jeruzsálembe, és az Emberfián beteljesedik mind az, amit a próféták megírtak.” (Lk 18,31)

Ötvenedik héten az Útmutató reggeli és heti igéiben az igazi bójtról kapunk tanítást a keresztfelé induló Jézustól; nyíltan szól haláláról s feltámadásáról. Az Emberfiának kell szenvednie, elvettetnie, megöletnie és feltámadnia. S mit kell tennie tanítványának? „...tagadja meg magát, vegye fel a keresztfelét, és kövessen engem.” (Mk 8,34) „Ne ijedj hát meg a keresztfelét! Csak így válik az evangélium a mi kereszthordozó szenvedésünk révén mások számára is láthatóvá!” – bátorít reformátorunk. Mert az örök életet el is lehet veszíteni önéletmentő próbálkozásokkal... Ne szégyelljük Jézust; kifizette helyettünk a váltságdíjat halálával, fogadjuk el Megváltónknak őt! Isten emberszeretete Fiában jelent meg, és a legkiválóbb út őhozza a tőle ajándékkal kapott szeretet. Isten lényege a szeretet, és benne önmagát ajándékozza a hívőknek. Örök országában „a szeretet soha el nem múlik”, s „a legnagyobb a szeretet” – mondjuk e himnusz szavait, de ha nem él bennem az Isten szeretete, „semmi vagyok” (1Kor 13,8.13.2)! Heródes, de Jeruzsálem vezetői sem ismerték fel az Isten Messiását, így elvétették tőlük: „...nem látok addig engem, míg el nem jön az az idő, amikor ezt mondjátok: Áldott, aki jön az Úr nevében!” (Lk 13,35b) S mi? Húshagyókedden Jézus Urunk így tanít: „Rávehetnétek-e a násznépet, hogy bójtöljön, amíg velük van a völgyem?” (Lk 5,34) De ha él bennem Krisztus, akkor világossá válik számomra, hogy törvény és kegyelem, zsidó vallás és kereszténység nem egyeztethető össze, mert az új sérülne meg a régi miatt – „Senki sem tép ki foltot új ruhából, hogy régi ruhára varrja...” (Lk 5,36) Hamvazószerdén a láthatatlan bójtölést ajánlja a mi Urunk: „...kend meg a fejedet, és mosd meg az arcodat, hogy bójtölésedet ne az emberek lássák, hanem Atyád...” De ez ünnepi idő nem térlenségre adatott, hanem az igazi kincsek gyűjtésére szolgál: „Mert ahol a kincsed van, ott lesz a szíved is.” (Mt 6,17.21) A bétéliek fő kérdése: „Sírjunk-e az ötödik hónapban, megtartoztatva magunkat, ahogyan évek óta tesszük?” A Seregek Ura visszakérdez: „...az én kedvemért tartottatok-e bójtöt?” S Isten régi-új válasza: „...szeretettel és irgalmasan bánjatok egymással!” „...és ne terveztek egymás ellen magatokban semmi rosszat!” (Zak 7,3.5.9.10) Jézus folytatja: „...mert ha nem hiszitek, hogy én (Isten) vagyok, meghaltok bűneitekben.” (Jn 8,24) A bójt a Jézussal való áldott találkozás időszaka is lehet, hogy vakságból isteni bölcsességre jussunk; de nem úgy, mint Belsőccar. Ő vakká lett Isten falra írt üzenete olvasására: Isten megmérte téged mérlegen, számba vette s felosztotta királyságodat. Miért? Mert bálványimádás és istenkáromlás folyt a lakomáján: „A menny Ura fölé helyezted magad...” (Dán 5,23) „Áldott legyen az Úr neve örökkön-örökké, mert ővé a bölcsesség és az erő.” (Dán 2,20; LK) Így kérd őt: „Uram, adj bölcs szívet énnekem, / A megtérést ne feledjem...” (EE 513,2)

■ GARAI ANDRÁS

HIRDETÉS

In memoriam Andorka Eszter

A Csillaghegy-Békásmegyeryi Evangélikus Egyházközség szeretettel hívja az érdeklődőket békásmegyeryi templomába (1038 Budapest, Mező u. 12.; tel.: 1/368-6118) február 18-án, vasárnap az összegyűlekezés napján.

Dél előtt 10 órakor az istentiszteleten Kézdy Péter hirdeti az igét. Délben közös ebédre várjuk vendégeinket. Délután a „Vigasztaljátok, vigasztaljátok népem!” címmel megjelent emlékkönyvet lapozgatva, barátaival és tisztelőivel Andorka Eszterre emlékezünk. 16 órakor a vecsernyén Kézdy Pál prédikál.

Az alkalomra a belépés ingyenes, de önkéntes adományokat jó szívvel fogadunk.

A templomban 2007. március végéig tekinthető meg Schéner Mihály Kossuth-díjas festőművész kiállítás.

HIRDETÉS

1% – Rozetta Alapítvány

Kérjük jó szándékú és adakozó testvéreinket, hogy személyi jövedelemadójuk alapítványoknak adható 1%-ának felajánlását a Pesterzsébeti Evangélikus Egyházközség Rozetta Alapítványa számára, a

18250152-1-43-as

adószámra tegyék meg! Adományukkal a gyülekezet szűkebb és tágabb területén élő idős, hajléktalan, hátrányos helyzetű emberek között végzett karitatív, hitéleti, valamint gyülekezeti és gyülekezetfenntartó munkát támogathatják.

Sághy András, a kuratórium elnöke

HIRDETÉS

Honlappályázat

A Szélrózsza országos evangélikus ifjúsági találkozó szervezői pályázatot írnak ki a Szélrózsza találkozó honlapjának elkészítésére, karbantartására. A projekt időtartama: 2007. április – 2008. szeptember. (A találkozó időpontja: 2008. július 16–20.)

Egy interaktív, izgalmas honlapot szeretnénk játékkal, fórumokkal, kép- és zenetárral. Emellett természetesen a lap folyamatosan nyújtsin információszolgáltatást a szervezésről, a találkozóval kapcsolatos tudnivalókról, és adjon módot a találkozón részt venni szándékozóknak a regisztrációra. Elvárás, hogy a honlap üzemeltetője jelen legyen a találkozó idején a helyszínen, és az ott készült dokumentumokat – képeket, szövegeket – töltsse fel a lapra, moderálja a fórumot.

Elképzeléseink megvalósításához az alábbi ismeretekre lehet szükség: webdesign, adatbázis-kezelés, webszerver- és PHP-ismeretek, HTML-, CSS- és flash-programozás.

A pályázatok beérkezésének határideje 2007. március 5., hétfő 14 óra. Cím: MEE Ifjúsági Osztály, „Szélrózsza-honlap”, 1085 Budapest, Üllői út 24.

Részletes pályázati kiírást a szelrozsa@lutheran.hu e-mail címre küldött levélben lehet kérni.

HIRDETÉS

A protestáns szabadegyetem konferenciája

Az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem 2007. május 13. és 19. között rendez meg ideai akadémiai napjait. A hatnapos konferencia témája: *Életmódok: lehetőségek és felelősség*. Neves magyarországi, nyugat-európai és határon túli szakemberek – teológusok, szociológusok, jogászok, közgazdászok, orvosok, pszichológusok – foglalkoznak előadások, pódiumbeszélgetések és munkacsoportok keretében a teremtés, az ember és a környezet, a globalizáció, a fenntartható fejlődés, a bioetika, szenvedélyes függőségeink kérdéseivel és velük összefüggésben az egyén, az állam, a társadalom és az egyházak felelősségével.

Áldozócsütörtökön Pannonhalmára látogat a konferencia: az ökumenikus istentisztelet után, amelyen Várszegi Asztrik főapát és Kuti József református lelkész szolgál, a résztvevők megismerkednek az apátsággal és szerteágazó működésével. Előző nap Bácskai Károly budahegyvidéki, majd pénteken Franko Mátyas tatai evangélikus lelkész tart áhítatot. A tudományos programot kiegészítő kultúrműsoron Hajdú Szabolcs Fehér tenyér című filmjének vetítése, Ferenczi György és zenekarájának open-air koncertje, színházi est, Makovitzky József előadása a mártír Esterházy Jánosról, kamarahangverseny és a tatai Kenderke együttes táncművészeti szerepele. A záró istentiszteleten Márkus Mihály dunántúli református püspök hirdeti az igét.

Jelentkezés (mielőbb, legkésőbb április elejéig): Deák Péter, Bellerivest. 59, CH-8008 Zürich.; tel.: 00-41-44-383-8537 (esténként); e-mail: peter.deak@zh.ref.ch.

ISTENTISZTELETI REND | 2007. február 18. – Budapest

Ötvened vasárnapja. Liturgikus szín: zöld.

Lekció: 1Kor 13,1–13; Lk 18,31–43. Alapige: Ám 5,21–24. Énekek: 441., 503.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Gémesi Andrea; de. 10. (német) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; du. 6. dr. Széchezy Béla; **II., Húvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. (úrv.) Herzog Csaba; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 II. Sztójánovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy-Békásmegyery, III., Mező u. 12.** de. 10. (összegyűlekezés napja) Kézdy Péter; du. 4. (vecsernye) Kézdy Pál; **Óbuda, III., Dévái Bíró M. tér** de. 10. Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstüch M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Gerőfi Gyuláné; de. 11. (úrv., kantátezenés) Smidéliusz Gábor; du. 6. (ifjúsági) Gáncs Péter; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Aradi György; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. (úrv.) Gombkötő Beáta; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Szpisák Attila; **VIII., Károcsy S. u. 31–33.** de. 9. Gombkötő Beáta; **VIII., Vajda P. u. 33.** de. 9. Smidéliusz András; **IX., Gát utcai római katolikus templom** de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél 11. Smidéliusz András; **Kerepesi út 69.** de. 8. Gáncs Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Joób Máté; de. 11. (úrv.) dr. Joób Máté; du. 6. (vespera) Blázy Árpádné; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. Blázy Árpádné; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.); **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Kende György; **XIII., Frangepán u. 41.** de. fél 9. Kende György; **Zugló, XIV., Lőcsei tere 10–11.** de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Gáncs Péter; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Kende K. Péter; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. Bátorvics Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Kovács Viktor; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Blatniczky János; **Mátyásföld, XVI., Prodam u. 24.** de. 9. Blatniczky János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Kósa László; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Kósa László; **Rákocscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Wiszkidenszky András; **Rákospalota, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Wiszkidenszky András; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Györi Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Györi Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Györi János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyas; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza.

■ Összeállította: BODA SZUSZA

Országos felügyelőnk a Fővárosi Bíróság döntéséről

A Fővárosi Bíróság február 8-án elsőfokú ítéletében közszereplőnek nyilvánított hat egyházi vezetőt. Az ítélet nem jogerős. Ha az egyházi személyiségek közszereplőnek minősülnek, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára kiadhatja azokat a dokumen-

tumokat, amelyekből kiderülhet: együttműködtek-e a pártállam titkosszolgálatával.

Az ítélettel kapcsolatban Pröhle Gergely, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos felügyelője elmondta: „Az evangélikus egyház tiszteltben tartja a

bíróság döntését. Személyesen pedig örülök az elsőfokú végzésnek, mert így elhárul a gyanúja is annak, hogy az egyházak, egyházi személyiségek bármit is rejtegetni akarnának múltjukkal kapcsolatban.”

► Forrás: Evangélikus Hírlevél

A múlt terhei

Természetes dolog a múlt terheitől való szabadulást célzó törekvés. Szabadulni nem mindig könnyű, sőt többnyire nagyon nehéz. A volt szocialista országok egyháza – akárcsak a társadalom – számára a múlt súlyos terhei közé tartozik lelkészek és világiak együttműködése a rezsimnek állambiztonsági szolgálataival.

A rendszerváltás kegyelmi ideje nagy esélyt adott arra, hogy ettől a terheléstől megszabaduljon az egyház. Annál inkább, mert többségükben, senkinek nem ártva, egy sajátos bürokráciát szolgáltak jelentéseikkel az ügynöki szerepet vállalók. Ma is, ahányszor az úgynevezett „ügynökügy” valamilyen formában előkerül, elhangzik, hogy a rendszerváltásakor kellett volna minden hálózati személynek bűnvallást tennie, bocsánatot kérnie, és így mind az érintettek, mind az egyház tiszta lappal léphetett volna az új korszakba.

Az elmúlt hetekben két esemény szembesített a múlt terhével. Az egyik: Lengyelországban harminc perccel a beiktatása előtt lemondott az egyház legmagasabb tisztségére jelölt Stanislaw Wilegus érsek, miután minden korábbi cáfolat ellenére bebizonyosodott ügynöki tevékenysége. A másik: hazánkban egy újságíró első fokon pert nyert a Történeti Hivattalal és hat egyházi személyiséggel – köztük D. Székely Imre püspökkel és velem mint korábbi országos felügyelővel – szemben. A per tárgya a 2003. óta hatályos törvény értelmezése volt. E törvény szerint ugyanis a közszereplők múltbeli ténykedésével – azzal, amit ők és amit róluk jelentettek – kapcsolatos dokumentumokat köteles a Történeti Hivatal az ezekben betekinteni kívánóknak kiadni. Azt viszont – a törvény szerint – mindenki maga döntheti el, hogy közszereplőnek tekinthető-e.

A Történeti Hivatal nem adta ki aktáinkat, mert úgy nyilatkoztunk, hogy nem vagyunk közszereplők. Egyrészt a törvény értelmében fogalmazódott meg ez az álláspont, másrészt felfogásunk szerint az egyházi személyekkel kapcsolatos tényfeltárásnak az egyházon belül kell megtörténnie.

A Fővárosi Bíróság tanácsvezető bírója most első fokon, nem jogerősen úgy találta, hogy közszereplők vagyunk, ezért a Történeti Hivatal köteles kiadni aktáinkat az újságíróknak. Némileg anakronisztikus az egész történet, hiszen a különböző

prominens egyházi személyiségekről számos információ jelent már meg, nehezen ellenőrizhetően, a sajtóban.

Hordjuk a múlt terheit.

Érdekes volt egyfelől a média érdeklődése, másfelől reakciója a bírósági döntés után. Az érdeklődés óriási volt, jelezve az egyházak iránt ma is meglévő fokozott figyelmet. A fő reakció pedig a meglepetés volt. Nem ezt a döntést várták, hiszen a törvény szerinti közszereplő az, aki politikai közhatalmat gyakorol – ez nyilván nem vonatkozhatott az egyházi személyiségekre –, illetve *feladatszerűen befolyásolja a politikai közvéleményt*. Ezt a második feltételt vélte a bíró a püspökökre is alkalmazhatónak. Nehéz elfogadni, hogy ez a megállapítás helytálló lenne. Feladatszerűen – márpedig ez a törvény megfogalmazása – biztosan nem formálják a politikai közvéleményt.

Talán annyiban mégis lesz pozitív hatása a pernek, hogy felgyorsítja az egyházakban folyó tényfeltárási munkát. Mert azzal csaknem egyöntetű az egyetértés, hogy az egyedül járható út – tartozunk ezzel önmagunknak és utódainknak is – a múlt korrekciójának, tisztázásának, egy nehéz történelmi korszak lezárásának. Ebben a vonatkozásban – fenntartásaink ellenére – egyetérthetünk a bírósággal.

A lengyel érsek kálváriája és a magyar próbapert vitája ismét reflektorfénybe állítja a talán legizgalmasabb kérdést: miért nem vállalták az egykori ügynökök a bűnbánat, a bűnvallás, a bűnbocsánat útját, miért nem akartak megszabadulni a teheről?

Csaknem két évtized alatt többekkel – lelkészekkel és világiakkal egyaránt – lehetett, kellett igen mélyen és őszintén beszélnem erről. Történelmi, tudományos értelemben nem tartom magam szakértőnek, bár óhatatlanul sok információt szereztem e témában a múlt nézve és a jelenben is. De emberi, valamennyire lelkipásztori, pasztorális tekintetben azt hiszem, sok mindent megértettem. A lengyel érsek sorsát is.

Szinte hihetetlen történet. A negyvenmillió, jellemzően katolikus országban a legmagasabb egyházi méltóság kiválasztása – a nemzeti egyházon belül és a döntést hozó Vatikánban – nyilván hosszú folyamat volt. Szinte krimiszerű a beiktatás előtt harminc perccel bejelentett lemondás. Éppenséggel nem példamutató akkor sem, ha bocsánatkérés-

sel párosul a visszalépés. Mert feltehető a kérdés: miért várt az érsek – és a Vatikán – az utolsó utáni pillanatig? A válasz feltehetőleg kettős – és ebben rejlik a mi ügyeinkre is egyfajta magyarázat.

A főpap felkészültsége, egész pályája alapján igencsak alkalmasnak látszott a magas tisztségre. Kényszerű, ifjúkori botlásoként, nem bűnként élte át az emlékké vált történetet. Ezért sem vallotta meg korábban. Ha nem vállalja a hatvanas években az ügynöki szerepet, nem mehet külföldre tanulni, nem futhatja be azt a pályát, amely ilyen magaslatra vezetett. Nehezen fogadta el (és a Vatikán is), hogy hiába az alkalmasság, ezzel a tehertétellel – ha nem is az egyházban, de a társadalomban bármikor a fejére olvashatták – nem lehet sikeres. Tüntettek mellette is, ellene is.

Szerényebb íveléssel, de igen hasonlóak a mi történeteink is. A közös pont, hogy az érintettek nemcsak a saját, hanem az egyház érdekében valónak élték meg ügynöki szerepvállalásukat. Ezért nem tartották bűnnek, bár titkolni valónak igen. (Ez volt az állambiztonságiak igénye is.) Fontos mozzanat, hogy nem ártottak – így élték át – senkinek. Ezért is fontos az objektív kutatás. Csak ez tisztázhatja, hogy a sok üresjárat, formális beszervezettség mellett kik voltak az elnyomó rendszer ügynökei úgy, hogy ártottak is. Ebben sem az ítélezés igénye kell, hogy vezessen, hanem az igazság megismerésének a szándéka.

Jó lett volna ezt a terhet nem magunkkal hurokolni, hanem megszabadulni tőle a rendszerváltás kegyelmi euforiájában. De ha már számos körülmény miatt így alakult, előnyre is fordíthatjuk a késlekedést. Ma már ritkaságszámba megy a lengyel érsekéhez hasonló történet. A téma egyre inkább eltávolodik az aktuálpolitikától, és az objektív kutatás tárgya lesz. Egy-egy közmegebecsülésnek örvendő egyházi személyiség ügynökmúltjának kiderülése már eddig is kijózanító hatású volt.

Istené az ítélet. Mi legfeljebb azt vizsgálhatjuk, hogy lelkészek, teológiai tanárok, püspökök kényszerű vagy önkéntes megalkuvása milyen teljesítménnyel párosult, hogyan járult hozzá egy nehéz korban az egyházi értékek megmaradásához. És hálát adhatunk azért, mert ez a korszak véget ért.

■ FRENKL RÓBERT

Geduly Henrik püspök emlékezete

Hetven évvel ezelőtt halt meg Geduly Henrik, a tiszai evangélikus egyházkerület püspöke, akinek megválasztásával Nyíregyháza püspöki székhely lett. Negyvenhat évvel át szolgált az evangélikus egyház híveit Nyíregyházán.

Bécsben született 1866. október 24-én ároni családból. Ősei között a reformáció koráig visszamenően találkozunk evangélikus lelkészekkel. A gimnáziumot a losonci állami gimnáziumban kezdte el, és a selmecbányai evangélikus líceumban fejezte be. A teológiát Pozsonyban végezte, ahol már harmadéves korában az ifjúság vezére volt, és szerkesztette a *Gondolat* című lapot.

Külföldi tanulmányútra készült Halléba, amikor a zólyomi gyülekezet meghívta segédlelkésznek 1889-ben. Két év múlva került Nyíregyházára káplánnak és az evangélikus gimnáziumba hitoktatónak. Öt évben keresztül tanította az evangélikus és református diákokat hittanra. Tevékenyen részt vett Nyíregyháza irodalmi, kulturális és társadalmi életében.

A millennium évében – 1896-ban –

felkérésre megírta *Nyíregyháza az ezredik évben* című monográfiáját. Még ebben az évben megválasztotta lelkészének a nyíregyházi gyülekezet. Előbb esperesi, majd 1906-ban egyházkerületi főjegyző lett, ami akkor egyben a püspökhelyettesi tisztnek felelt meg.

Amikor Zelenka Pál miskolci lelkész, a tiszai egyházkerület püspöke meghalt 1910-ben, utódául Geduly Henriket választották meg. Beiktatása Nyíregyházán 1911. május 16-án történt. Az első világháború befejezéséig az Árvától Brassóig terjedő hatalmas egyházkerülethez tíz egyházmegye tartozott, két főiskola, hat főgimnázium, egy tanítóképző és hat polgári iskola működött benne.

A tragikus trianoni békeszerződés után ez a hatalmas egyházkerület elvesztette egy főiskoláját, az eperjesi teológiát, öt közép- és mind a hat polgári iskoláját. Geduly Henrik az egykori eperjesi jogakadémia Miskolcon tudott állandó otthonát és létalapot biztosítani, és ugyanide hozta Eperjesről a tanítóképző intézetet, amely az ő szívós és lankadatlan utánajárása folytán kapott új épüle-

tet, internátust és tornatermet. Iskolaszerepének legfényesebb bizonyítéka a reformáció négy századik évfordulójára 1917-ben alapított, jó ideig az evangélikus elemi iskola tantermeiben működő Evangélikus Leánygimnázium.

1929-ben a soprani hittudományi kar díszdoktorátussal ismerte el irodalmi tevékenységét. Választmányi tagja volt a Magyar Protestáns Irodalmi Társaságnak. Az 1934 és 1937 között lezajlott zsinat rangidős püspök-elnöke volt.

Geduly Henrik püspök 1937. február 18-án halt meg. Ravatalát a központi elemi iskola dísztermében állították fel. Én mint kiscserkész őrt álltam ravatalánál. Sírja a nyíregyházi Északi temetőben, közvetlenül a ravatalozó mögött van. Emlékműven mellszobra látható és egy ige (a *Jelenések könyve* 3. részének 12. verse): „Aki győz, oszloppá tesz az én Istenem templomában.”

Az általa alapított leánygimnázium épülete 1935-ben épült fel a Jósza András utcában; az intézmény Geduly Henrik halála után felvette a nevét.

■ DR. REMÉNYI MIHÁLY

Első helyen a fontossági sorrendben

Megújult a révfülöpi oktatási központ honlapja

► Ha néhány évvel ezelőtt hírt igyekeztünk adni valamelyik egyházi intézményünk, oktatási központunk vagy éppen üdülőnk léteéről és működéséről, akkor először a különféle médiumokon keresztül – elsősorban újságokban, szórólapokon – kellett meghirdetnünk. A következő lépés a leghatásosabb reklám, a személyes ajánlás volt. Végül – utolsóként – szoba került még, hogy az interneten is el kell készítenünk az intézmény weblapját, hátha rátalál valaki a világhálón. Mára egyértelművé vált, hogy meg kell fordítani a fontossági sorrendet.

Ezt ismerték fel a révfülöpi Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központ igazgatótanácsának tagjai is, amikor őszi ülésükön megfogalmazták, hogy ettől az évtől kezdve nagyobb hírvéret szeretnének csapni a központ létének és az általa nyújtott lehetőségeknél. Ehhez pedig egy megújult internetes oldalra van szükség.

Az intézmény honlapja eddig is elérhető volt a világhálón, de egy külső cég készítette, és tartalma évekig nem változott. Egy weboldal viszont sohasem lehet olyan, mint egy kézbe vehető szórólap. Dinamikusnak, állandóan megújulóknak kell lennie, hiszen ha a világhálón keresők azt látják, hogy nem frissül folyamatosan egy oldal, és nem találják rajta újat, akkor egyre ritkábban kattintanak rá, a végén pedig már egyáltalán nem látogatják. Az igazgatótanács tehát úgy döntött, hogy az információáramlás és a minél frissebb tartalom érdekében ezentúl nem külső céggel tervezeti és frissíti a honlapot, hanem az egyházunkban jól bevált Zope honlapterjesztő programmal. Kezelését könnyen megtanulhatja a központ vezetősége is, és így valóban szinte „percrekész” információk kerülhetnek fel az oldalra.

Néhány dolgot mindenképpen érdemes külön kiemelni a mára elkészült honlap kínálatából. Fontos szempont, hogy a látogató rögtön a nyitólapra az újdonságokkal, az aktualitásokkal, fo-

lyamatosan frissülő tartalommal találkozzon, itt tehát megjelenjen az aktuális és azok a programok, amelyeket az intézmény kedvezményesen kínál. Érdekes kiemelni még, hogy az érdeklődők egy naptár segítségével azonnal megtudhatják, hogy a számukra kedvező időpontban lesznek-e szabad szobák,

aki pedig már lefoglalta a szállását, ellenőrizheti, hogy bejegyezték-e a foglalását. A jobb áttekinthetőség kedvéért az árak külön csoportosításban jelennek meg egy link alatt, a szobafoglalás pedig egyszerűen – egy adatlap kitöltésével – online küldhető el.

A központ weboldalán az angol és német nyelvű rövid bemutatkozásokon kívül egy térképpel kiegészített lapot is találhatunk, mely a jobb tájékozódást segíti. Fontosak még a bevezetőben em-

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Erdélyi Károly

lített – jelen esetben az intézmény vendéglátásból vett és egyéb – személyes hangvételű ajánlások: olyanok hívják föl a figyelmet az oktatási központ kínálatára, akik már megfordultak benne. Kiemelendő a képgaléria is, ahol a Révfűlöpon készített fotók tekinthetők meg, melyek – a legjobb reklámként – igyekeznek valamit visszaadni az ottani hangulatról.

Révfülöpi oktatási és üdülőközpontunk honlapja a közeljövőben elérhető lesz a korábbi www.konferenciahotel.hu címről is; jelenleg a <http://www.lutheran.hu/z/honlapok/revfulop> címen találják meg az érdeklődők. Kérjük, hogy előbb virtuálisan, később pedig személyesen is látogasson el hozzánk!

■ MENYES GYULA
(az Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központ igazgatótanácsának honlapért felelős tagja)

Néhány szó a lapterjesztésről

Avagy: hogyan (nem) jut el az Evangelikus Élet az előfizetőkhez?

Az újságkészítés egyik mozzanatának, az úgynevezett tördelésnek a kulisszatitkaiba avatta be olvasóinkat Boda Zsuzsa szerkesztőségvezető két héttel ezelőtt, a február 4-ei *Evangelikus Élet* tizedik oldalán. Arról azonban nem szólt – nem ez volt a célja –, hogy mi történik később.

Nos, mi – azaz a szerkesztőség munkatársai – a magunk részéről keddenként estére az utolsó „simitásokkal” is végzünk. Addigra minden cikk a helyére kerül, többen is végigolvassák mind a tizenkét oldalt, kijavítják az összes felfedezett hibát – azután elküldjük a nyomdába a lapot. E pillanattól kezdve az újság sorsa már nem a mi kezünkben van; mégis megpróbáljuk most felvázolni, mi következik ezután. Tesszük mindezt azért, mert az elmúlt hetekben többnyire telefonhívást, levelet és e-mail kaptunk azoktól az előfizetőinktől, akik bizony nem kapták-kapják meg időben az újságot.

Hol is tartottunk? Kedd este tervező-szerkesztőnk interneten továbbítja a nyomdának az újságot, ahol szerda hajnalban kinyomtatják az addig csak elektronikus formában létező *Evangelikus Életet*.

Szerda reggel az immár papír alapú újságpéldányok egy része a nyomdából rögtön a Magyar Posta Zrt. budapesti, Orzcy téri Üzleti és Logisztikai Központjába kerül. A szerkesztőségünk által havonta aktualizált előfizetői név- és címlista alapján itt csomagolják be barna burkolópapírba és címkézik fel azokat az *Evangelikus Életeket*, amelyeket az egyéni előfizetőhöz juttatnak el. Fontos tudni, hogy a terjesztés szempontjából az egyéni előfizetők közé nemcsak természetes személyek tartoznak, hanem azok az intézmények – gyülekezetek, iskolák,

könyvtárak stb. – is, amelyek csak egy példányban rendelték meg az újságot!

A Luther Kiadó és a Magyar Posta Zrt. közötti lapterjesztési szerződés értelmében a posta vállalja, hogy az *Evangelikus Életet* a nyomdai lapátadás napját követő huszonegy órán belül továbbítja. Ez azt jelenti, hogy a budapesti (és a Budapest környéki) előfizetőkhez csütörtök reggel, a vidékiekhez pedig legkésőbb péntek délelőtt meg kell érkeznie az újságnak. Az egyes példányokat a fővárosban a hírlapkézbesítő, vidéken pedig a postások viszik házhöz.

Na de mi a helyzet akkor, ha valaki – például egy gyülekezet vagy egy szeretotthon – több példányban tart igényt az *Evangelikus Életre*? Mint fentebb már mondtuk, az újságok egy része a nyomdából közvetlenül a postához kerül. A többi a kiadó munkatársa hozza el a kiadó Üllői úti székhelyére, majd a többpéldányos megrendelések alapján itt összeállított csomagokat elsőbbségi címkével ellátva, levélküldeményként adja fel a postán, legkésőbb szerda kora délután. Elvileg ezeknek is legkésőbb pénteken meg kell érkezniük a címzetekhez.

Annak, hogy mégsem érkezik meg az újság, több oka is lehet. Például az, hogy a hírlapkézbesítő nem tud bejutni a postáldáchoz. Ez természetesen elsősorban Budapesten, illetve a nagyvárosokban fordulhat elő. Kérjük előfizetőinket, győződjenek meg arról, hogy a hírlapkézbesítőnek van kulcsa a kapuhoz! Hasonlóképpen gondot okozhat az előfizetői listáján hibásan szereplő házszám, mint ahogyan az is, ha az előfizető neve és a postaládán szereplő név nem egyezik.

Az elmúlt hetekben hozzánk beérke-

ző reklamációk vissza-visszatérő eleme volt, hogy nem ugyanaz a kézbesítő viszi az *Evangelikus Életet*, mint eddig. Január 1-jén valóban megjelent egy új cég a lapterjesztési piacon, mi azonban továbbra is a Magyar Postával állunk szerződésben. Ugyanakkor a posta helyenként összevonta hírlapterjesztői és egyéb küldeménykézbesítési szolgáltatását, így előfordulhat, hogy ezeken a helyeken új kézbesítő van, és hogy akadozik a házhöz szállítás.

Előfizetőink reklamációit szerkesztőségünk kétféle módon próbálja orvosolni. Ha egyszeri kézbesítési hibáról van szó, akkor a kiadóból pótoljuk a hiányzó lapszámot. Ha sorozatosan nem vagy mindig csak késve kapja meg az újságot az előfizető, akkor reklamációját továbbítjuk a posta illetékes osztályának. Ed-digi tapasztalataink szerint a reklamáció kivizsgálása meglehetősen sokáig tart, és nem is mindig derül ki egyértelműen, hogy mi okozta/okozza a problémát – ettől függetlenül arra kérjük előfizetőinket, hogy minden esetben jelezzék nekünk, ha nem akkor kapják meg az *Evangelikus Életet*, amikor kellene, hogy legalább mihamarabb eljuthasson a panszúk a megfelelő helyre. Mert bár nem rajtunk múlik, hogy mi történik az újsággal kedd estétől addig, amíg az előfizetők kezükbe vehetik, a jövőben is igyekszünk figyelemmel kísérni a terjesztéssel kapcsolatos reklamációkat, és a lehetőségeinkhez mérten mindent elkövetünk annak érdekében, hogy mindazok, akik megtisztelnak bennünket lapunk előfizetésével, minél elégedettebbek lehessenek.

■ VITÁLIS JUDIT
szerkesztőségi titkár/előfizetési és hirdetési ügyek referense

HIRDETÉS

Találkozzunk Jézussal!

Szentföldi zarándoklatot szervez ebben az évben is az Ökumenikus Tanulmányi Központ (ÖTK) május 31. és június 7. között. A nyolcnapos, lelkiekben is gazdag program tartalmazza a jelentős bibliai helyek felkeresését. Magyar nyelvű tolmácsolást, kényelmes szállást, étkezést, lelkészi vezetést biztosítunk. A teljes ár 242 000 Ft, mely magában foglal minden kiadást. A csoport ott fog járni, ahol feltámadása után Jézus szembejött a tanítványokkal, és üdvözölte őket (Mt 28,9). Érdeklődésre választ ad levélben vagy telefonon az ÖTK (1114 Budapest, Bocskai út 15. III. 3.; tel./fax: 1/466-4790) vagy a szervező, Gimesi Zsuzsa lelkész a 70/508-7624-es számon.

HIRDETÉS

Pályázati hirdetés

Az Aszódai Evangélikus Egyházközség lelkészi állása 2007. június 30-án megüresedik. Felhívjuk a lelkészeket, hogy amennyiben az állást meg kívánják pályázni, jelentkezésüket február 28-ig adják be az Észak-Pest Megyei Egyházmegye esperesi hivatalába (2683 Acsa, Petőfi u. 4.). A díjlevél tartalma iránt érdeklődni Mekis Ádám esperesnél lehet (tel.: 20/824-3801; e-mail: adam.mekis@lutheran.hu).

A lelkészi álláshoz szorosan hozzátartozik az Evangélikus Egyház Aszódai Petőfi Gimnáziuma és Kollégiumával és annak mindenkorai vezetésével való együttműködés.

HIRDETÉS

Pályázati hirdetés

A Domoniyi Evangélikus Egyházközség lelkészi állása 2007. augusztus 31-én megüresedik.

Felhívjuk a lelkészek figyelmét, hogy amennyiben az állást meg kívánják pályázni, jelentkezésüket február 28-ig adják be az Észak-Pest Megyei Egyházmegye esperesi hivatalába (2683 Acsa, Petőfi u. 4.). A díjlevél tartalma iránt érdeklődni Mekis Ádám esperesnél lehet (tel.: 20/824-3801; e-mail: adam.mekis@lutheran.hu).

A pályázatok elbírálásánál a finn és német testvér-gyülekezeti kapcsolatok miatt előnyt élveznek azok, akik valamelyik nyelvet társalgási szinten beszélik.

HIRDETÉS

Felvétel a baptista teológiára

A Baptista Teológiai Akadémia felvételt hirdet a 2007/2008-as tanévre teológia szakon nappali és levelező tagozaton olyan megtért, hívő fiatalok (és idősebbek) számára, akik legalább két éve valamelyik gyülekezet aktív tagjai, és elhivatottságot éreznek a szolgálatra. Az alapképzés ideje alatt a hallgatók választásuk szerinti missziói és szociális lelkigondozói modulokat is felvehetnek. A képzés hat félévig tart. A lelképítő szakirányra jelentkezők képzése nyolc féléves. A szakon teológus szakképzés szerepelt. A betétlapon a választott szakirány, illetve a specializáció is feltüntetésre kerül. A képzés felkészít a teológia, a hittanár-nevelő és a vallástudomány mesterszakokra is.

Kántor szakon olyan aktív gyülekezeti tagok számára hirdetünk felvételt, akik elhivatottságot éreznek zenei szolgálatra. A szakon belüli képzési irány lehetővé teszi az egyházi ifjúsági zene művelésére való felkészülést is. A képzés ideje hat félév.

Jelentkezési lap letölthető az intézet honlapjáról (www.bta.hu) vagy a tanulmányi osztálytól kérhető (1068 Budapest, Benczúr u. 31.; tel.: 1/342-7534, 113-as mellék). Ugyanitt adnak bővebb felvilágosítást a különböző képzésekről.

Dr. Almási Tibor rektor

HIRDETÉS

Teréz anya-musical

Kiált a szeretetért! címmel mutatja be a Rock és Musical Színház Kalkuttai Teréz anya életéről készült musicaloperáját február 16-án 19 órai kezdettel a Pataky Művelődési Központban (1105 Budapest, Szent László tér 7-14.; tel.: 1/260-9959, 1/262-0379; honlap: www.patakymk.hu). Az előadás Baróthy Péter Vándor című színművének felhasználásával készült.

„Teréz anya (született Gonxha Bojaxhiu) jelkép mindenki számára, függetlenül attól, hogy keresztény az illető, vagy sem, hisz-e a mennyben, vagy sem. Élete és tette arra késztetnek mindannyiunkat, hogy jobbak legyünk, hogy soha ne feledkezzünk meg a szegényekről, nyomorultakról, szenvedőkről. Az előadásban Teréz anya életének valós eseményei elevenednek meg, és a megjelenő szereplők olyanok, akik kivétel nélkül fontosak voltak a Szeretet Misszionáriusai alapítójának életében. A történet, amely a gyermekkorától a haláláig fogja át a szerzetesnő sorsát, az emberi helytállás, a szenvedőkért vállalt szolidaritás legszebb példázata.”

Zene: Kemény Gábor és Kocsák Tibor. Szövegkönyv: Baróthy Péter és Miklós Tibor. Dal-szövegek: Miklós Tibor. Koreográfus: Fincza Erika. Rendező: Pinczés István és Miklós Tibor. Főbb szerepekben: Nagy Anikó, Fekete Pál, Makray Pál, Naszvagy Tamás, Nagy Lóránt. Jegyár: 1900, 2300 Ft (csoportok esetén a kísérőknek tiszteletjegyet tudunk biztosítani)

Megrendelőlap

Ezennel megrendelem az Evangelikus Életet

- egy hónapra: 780 forintért fél évre: 4680 forintért
 három hónapra: 2340 forintért egy évre: 9360 forintért

Név:

Cím:

A fenti előfizetési díjak belföldre érvényesek!

Kérjük, a szelvényt NYOMTATOTT NAGYBETŰKKEL töltsd ki, és küldje vissza az alábbi címre:
Evangelikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.
(A borítékra szíveskedjék ráírni: „Előfizetés”)
A szelvényt az 1/486-1195-ös faxszámra is elküldheti.

Kérjük, hogy esetleges kérdéseivel, az előfizetéssel kapcsolatos problémáival keresse Vitális Juditot az 1/317-1108-as vagy a 20/824-5519-es telefonszámon.

Előfizetéssel kapcsolatos e-mailjét a judit.vitalis@lutheran.hu címre küldheti el.

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK, ESEMÉNYEK

A Budai Evangélikus Egyházmegye szeretettel hív minden jogászt, ügyvédet, bírót, joggal foglalkozó érdeklődőt *Hivatásunkban Istennek szolgálunk* című sorozatának következő alkalmára. Az előadás címe és a beszélgetés témája: *Jog és kereszténység*. Előadó: dr. Pócze Tibor ügyvéd, budavári presbiter. Időpont: február 25., 16 óra. Cím: budavári evangélikus gyülekezet, Budapest I., Táncsics Mihály utca 28., kápolna. Felekezeti hovatartozástól függetlenül várunk minden érdeklődőt!

A Lőrinci Értelmiségi Teaház (LÉT) legközelebbi alkalmára február 25-én, vasárnap 16 órakor kerül sor. *Mikrofonpróba* címmel tart előadást *Lengyel Anna*, a Magyar Rádió munkatársa, a Déli Egyházkerület felügyelője. Helyszín: pestszentlőrinci evangélikus templom (Budapest XVIII., Kossuth tér 3.). Megközelíthető az 50-es villamossal a Határ úttól (a 12. megállónál kell leszállni). Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

A héten a következőkért imádkozunk: országos egyházi elnökség (vasárnap); a Magyarországi Evangélikus Egyház zsinata (hétfő); Országos Egyházi Iroda (kedd); Magyarországi Keresztény Ifjúsági Egyesület (szerda); evangélikus szeretetintézmények (csütörtök); Evangélikus Papnék, Johannita Szeretetotthon (péntek); Tessedik Sámuel Idősek Otthona (most indul Gödöllőn) (szombat).
A *Lutheránus Megújulás* által szervezett imamozgalmat

KÖNYV / MISSZIÓ

2007. március 3., szombat 9 – 16 óra,
Lónyay Utcai Református Gimnázium, díszterem
Budapest IX. ker., Kinizsi u. 1–7.

GYÜLEKEZETI KÖNYVTERJESZTŐK ÉS KERESZTYÉN KÖNYVESBOLTOK MÁSODIK SZAKMAI NAPJA

SZAKMAI ELŐADÁSOK – KISCOPORTOS BESZÉLGETÉSEK – KÖNYVVÁSÁR

Előadók:
Szeverényi János missziói lelkész, Magyarországi Evangélikus Egyház
Dr. Nagy Attila pszichológus, szociológus, Országos Széchényi Könyvtár
Dr. Zsengeller József professor, Pápai Református Teológiai Akadémia
Dr. Lencse Gábor, Hajnalszállag könyvesbolt, Győr

A részvétel ingyenes, de előzetes regisztrálás szükséges!
Jelentkezés:
jelentkezés@harmat.hu vagy **466-9896**. Határidő: **2007. február 28.**
Bővebb információ: www.harmat.hu/konyvmisszio

Szervezők: Harmat Kiadó Kálvin Kiadó Luther Kiadó Magyar Bibliatársulat

további kiadókkal együttműködve.
A rendezvényt a Magyar Szak- és Szépirodalmi Szerzők és Kiadók Reprográfiai Egyesülete támogatja.

Február 23–25. között egyetemista- és fiatalfelnőtt-konferenciát tartunk a révfülöpi oktatási központban *Faragott képek – atyai arcok a mennyben és a földön* címmel. Előadók: *Béres Tamás, Nagy Zoltán, Sándor Jenő, Szabó B. András* és mások. Bővebb információ a www.teologia.fv.hu oldalon található. Jelentkezni a 20/824-6397-es telefonszámon vagy a szabo.andras@free-mail.hu e-mail címen lehet. Minden érdeklődő és nyitott fiatal felnőttet várunk a közös tévégi találkozásra!

Fizessen elő lapunkra!

APRÓHIRDETÉS

179/79, 45 éves, gyermekszerető, hívő evangélikus férfi megismerkedne hívő nővel házasság reményében. SMS: 20/344-5523.

Lakást vagy házrészét bérelnének március elsejétől Budaörsön hat-nyolc hónapra. Fiatal házaspár két éves kisgyerekekkel költözne otthonuk elkészültéig. Radosné Lengyel Anna (20/824-9990)

Yamaha DGX 505 alig használt szintetizátor jó áron eladó. Érd.: 30/857-4927 (este).

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Igéimet adom a szádba, és kezem árnyékával takarlak be. Ézs 51,16 (Mt 10,19; Mk 8,31–38; 1Kor 13,1–13; Zsolt 60) Az egész Szentírás arról tanúskodik, hogy Isten szereti a világot. Nem úgy áll a dolog, hogy megteremtette, s aztután magára hagyta, hadd forogjon keserű levében. Az Ézsaiás prófétának adott ígéret ma is érvényes! Nem egyedül, nem magányosan járjuk földi utunkat, hanem az Úr gondviselő szeretete kíséri bennünket. Ő az, aki elcsépelet szavak és szlogenek helyett az igazi maradandót, igéjét adja, és ő az, aki veszedelem idején kezével takar be, őriz és véd bennünket.

Hétfő

Minden nép rettegni és reszketni fog, ha látják, mennyi jót és milyen békességet adok Jeruzsálemnek. Jer 33,9 (ApCsel 2,6; Lk 13,31–35; Róm 3,1–8) Jeruzsálem neve azt jelenti: békesség városa. A város – Jézus korában – a kereskedők lármájától, a templom pedig a pénzváltók veszekedésétől, az árusok kiabálásától volt hangos. Jeruzsálembe Jézus mint a Békesség Fejedelme vonult be, mégis: a békesség városában a Békesség Fejedelmét feszítette keresztre a választott nép. S vajon nekünk ma szükségünk van-e Jézus Krisztusra, a Békesség Fejedelmére, aki akkor mindannyiunk vétkét elhordozta, hogy nekünk békességünk legyen?

Kedd

Ezt mondja az Úr: Ne dicsékedjék bölcsességével a bölcs, ne dicsékedjék erejével az erős, ne dicsékedjék gazdagságával a gazdag! Aki dicsékedni akar, azzal dicsékedjék, hogy érti és tudja rólam, hogy én vagyok az Úr. Jer 9,22–23 (Róm 12,16b; Lk 5,33–39; Róm 3,9–20) „Kincset, életet, / Hitvest, gyermeket: / Mind elvihetik, / Mit ér ez ónekik! / Mienk a menny örökre!” Kincset – kezdi a felsorolást *Luther Márton*. Amikor „kincseinkről” van szó – hírnévről, gazdagságról –, nem hasonlítunk-e a gazdag ifjúhoz, aki szomorúan távozott Jézustól, mert a mulandó kincsek szeretete mindennél erősebb volt benne? Az anyagi javak megtevesztetik az embert, s elhisszük, hogy semmi másra nincs szükségünk. Az igazán bölcs ember azonban tudja, hogy az életutató nem lehet úgy járni, hogy mindig csak a földiekre tekintünk. Életünk csak Istenre tekintve, az Úrban bíva válhat teljes értékűvé, s lehet a menny mindörökké a miénk.

Szerda

Talán őrzője vagyok én a testvéremnek? iMóz 4,9c (1Thessz 5,14; Mt 6,16–21; Róm 3,21–26) Igénk eredeti héber szövegét így is fordíthatjuk: Pásztorok vagyunk én egy pásztornak? Milyen cinikus, gúnyos itt Kain; nem elég, hogy kezét emelt Abelre – a pásztor foglalkozású testvéremre –, még gúnyolódik is! Mai igénkkel Isten a testvéreink után kérdez. Ő önmagát adta áldozatul értünk Jézus Krisztusban, hogy mi is pásztorai lehessünk a pásztorolásra szoruló embernek, testvérei a testvértelennek, barátja a szegénynek és a nyomorultnak. Őrzői, pásztorai vagyunk mi egymásnak? Ha Krisztus keresztjére tekintünk, a válasz egyértelmű.

Csütörtök

Igazságtalan az Isten? Szó sincs róla! Róm 9,14 (Ez 33,17; Zak 7,2–13; Róm 3,27–31) Isten sohasem években, hanem távlatokban gondolkodik. Gondoljunk csak József történetére! S vajon nekünk van-e bizalmunk a távlatokban gondolkodó Isten iránt? A világ tele van megpróbáltatásokkal, betegséggel, aggodalomra okot adó eseményekkel. Családunkban, életünkben is történhetnek megrendítő dolgok. Jézus nem mondja, hogy nem lesznek megpróbáltatások. Isten igéje azt mondja: „A világon nyomorúságok van...”, ám Jézus hozzáteszi: „...de biztatok: én legyőztem a világot.” (Jn 16,33) Istenre tekintve, Krisztusban bízva a bajok is elviselhetővé válnak, más értelem nyerne.

Péntek

Egy szívet adok majd nekik, és új lelket adok beléjük. Ez 11,19 (ApCsel 16,14; Jn 8,21–30; Róm 4,1–12) Az Ezékiel prófétának adott ígéret nekünk is szól! Vajon mi odaszánjuk-e a szívünket, lelkünket, teljes életünket, hogy Isten Szentlelke tisztára mossa, formálja, áldásaival elhalmozza? Isten ma is azt munkálja minden keresztény közösség életében, hogy a különböző értékrendű, mentalitású emberek, férfiak és nők, idősök és gyermekek egy szívvel, egy lélekkel lehessenek együtt az istentiszteleti közösségekben. A kereszttség által mindannyian Istenre bízott emberek vagyunk. Van múltunk, jelenünk, és ha engedjük Isten Szentlelkének munkálkodását az életünkben, lesz jövőnk is, legyünk bármily kevesen, vagy legyünk bármily erőtlének és gyengék.

Szombat

Áldott az Úr! Napról napra gondot visel rólnak szabadító Istenünk. Zsolt 68,20 (2Kor 1,5; Dán 5,1–7,17–30; Róm 4,13–25) Isten mindig velünk van. Az Úr nemcsak vasárnapról vasárnapra Istenünk: olyan Urunk van, aki estétől reggelig, reggeltől estig, éjjel és nappal gondot visel rólnak! Isten Krisztusban testet öltött, emberré lett, hordozta az emberlét minden nyomorúságát. Ő Krisztusban lett igazán mindannyiunk gondviselő Ura. Rá merjük-e bízni az életünket? Vajon merünk-e támaszkodni rá, ha szemünk előtt süllyed el életünk munkája? Merünk-e bízni benne, ha a reménytelenség hullámai csapnak össze felettünk? Vajon ilyenkor is van-e bennünk elegendő hit és bizalom a gondviselő Isten iránt?

■ SZABADOS REGINA

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból február 18-tól február 25-ig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>8.30 / Civil rádió Evangélikus félóra az Evangélikus Missziói Központ szerkesztésében</p> <p>10.00 / Duna Tv Istentisztelet. Református istentiszteletet közvetítünk a családközi Diósforgepatony templomból. Igét hirdet Vámos Béla, a gyülekezet lelkésze. (60')</p> <p>10.00 / mtv Örömhír. Az evangélikus egyház műsora (ism.: m2, 12.55) (26')</p> <p>10.35 / mtv Tanúságtévkék (25')</p> <p>12.05 / Duna Tv Élő egyház (26')</p> <p>16.00 / m2 Katyi (magyar filmvígjáték, 1942) (86')</p>	<p>9.20 / Filmmúzeum <i>Utazás a koponyám körül</i> (magyar játékfilm, 1970) (77')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió <i>Krisztus közöttünk!</i> A görög katolikus egyház féléórása</p> <p>14.05 / Bartók rádió <i>A fekete tulipán</i> Alexandre Dumas regényének rádióváltozata 1. rész (41')</p> <p>16.30 / Duna II. Autonómia <i>A ház enciklopédiája</i>. Portré Szilágyi Domokosról (magyar irodalmi műsor, 1998) (56')</p> <p>20.00 / PAX (premier) <i>Mit ér az ember, ha íródeák?</i> Hári István (41')</p> <p>21.25 / m2 <i>Mansfield Park</i> (angol tévéfilm, 1999) (107')</p>	<p>9.40 / Duna Tv <i>Magyar elsőik</i>. Az első magyar harang (magyar ismeretterjesztő sorozat, 2004) (16')</p> <p>10.05 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> (ism.) (26')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió <i>Tanúim lesztek!</i> A római katolikus egyház féléórása</p> <p>13.35 / tv2 <i>Milly, maradj velem!</i> (amerikai film, 2005) (90')</p> <p>20.03 / Petőfi rádió <i>Az utolsó, visszavonhatatlan búcsúkoncert után</i> Emlékezés Illés Lajosra (57')</p> <p>22.00 / Duna II. Autonómia <i>Nehézorszáuk</i> 14/5. rész: Olofsson Károly (magyar dokumentumfilm-sorozat, 2004) (75')</p>	<p>5.20 / mtv és m2 <i>A Hajnali gondolatok</i> mai adásában evangélikus lelkész hallhatunk.</p> <p>9.00 / m2 <i>Százföldítő magyarok</i> Zsolnay Vilmos (1828–1900) (55')</p> <p>10.05 / Duna Tv <i>Vándorok</i> (magyar dokumentumfilm, 2005) (50')</p> <p>11.20 / Kossuth rádió <i>Tetten ért szavak</i> (13')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió <i>„Te benned bízunk eleitől fogva...”</i> A református egyház féléórása</p> <p>16.30 / Duna II. Autonómia <i>Los Angeles 1984</i> Egy bojkottált olimpia (magyar dokumentumfilm, 2004) (41')</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>11.00 / Duna Tv Élő egyház (26')</p> <p>11.45 / zone europa <i>A csend világa</i> (iráni filmdráma, 1998) (73')</p> <p>20.04 / Kossuth rádió <i>Aranyemberek</i> Bíró András alternatív Nobel-díjas (31')</p> <p>19.30 / Bartók rádió <i>Kulturális történelmi</i> „Nap, hold és csillagok, velem zokogjatok!” Téma: a csiksomlyói passió (30')</p> <p>20.30 / PAX (premier) <i>A Tiszazug kincsei</i> (11')</p> <p>21.06 / Kossuth rádió <i>Kopogtatós</i> Beszélgetés Szőnyi Erzsébet zeneszerzővel, zenepedagógussal (49')</p>	<p>8.20 / Duna II. Autonómia <i>Ezer év szentjei</i> Szent Hedvig (magyar ismeretterjesztő sorozat, 2002) (30')</p> <p>15.10 / PAX <i>1000 kilométer egyháztörténelmi utakon kerékpárral</i> Evangéliumok Palócföldön (ZMC – 20')</p> <p>19.20 / Petőfi rádió <i>Mozizongora</i>. Kalandozás a filmzene világában (40')</p> <p>20.00 / PAX <i>Mit ér az ember, ha zenepedagógus?</i> Dr. Ittész Mihály (30')</p> <p>21.00 / Duna Tv <i>A világ múzeumai</i> Az albi Toulouse-Lautrec Múzeum (japán ismeretterjesztő sorozat, 2004) (26')</p>	<p>6.03 / Petőfi rádió <i>A szeretet közösségei</i> Beszélgetés a Magyar Rádió karitatív akciójáról (27')</p> <p>7.30 / Rádió C (FM 88,8) Evangélikus félóra az Evangélikus Missziói Központ szerkesztésében. Gál Dáviddal, a Tűzvesztély! nevű zenekar vezetőjével most megjelent, Szinkron című új nagylemezükről beszélgetünk.</p> <p>12.05 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> A férfi mint áldozat (26')</p> <p>17.07 / Bartók rádió <i>Beszélgetés az egyházzeneiről</i> A moldvai csángók vallásos énekei, 2. rész (53')</p> <p>20.00 / PAX (premier) <i>Pásztor műemlékei</i> (55')</p>	<p>9.55 / mtv Örömhír. A református egyház műsora (26')</p> <p>10.04 / Kossuth rádió <i>Baptista istentisztelet közvetítése</i> <i>Beregszászról</i>. Igét hirdet Varga Attila misszionárius. (56')</p> <p>11.30 / m2 <i>Egy történet, egy zene</i> Aki mesél: Lukács Ervin (25')</p> <p>12.05 / Duna Tv Élő egyház (26')</p> <p>15.20 / Duna II. Autonómia <i>Csendország</i> (magyar dokumentumfilm, 2002) (37')</p> <p>16.00 / Duna Tv <i>Vannak vidékek</i> Nagyszeben (56')</p> <p>20.40 / Duna II. Autonómia <i>Barta Lajos: Szerelem</i> (színházi előadás) (92')</p>

Evangélikus Élet

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HETILAPJA

E-mail: evelet@lutheran.hu
Evetel on-line: www.evelet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195. Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vítalis Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Huszár Mariann (mariann.huszar@lutheran.hu). Tervező-szerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). Főmunkatárs: Gazdag Zsuzsanna (zsuzsa.gazdag@lutheran.hu).

Rovatvezetők: dr. Ecsédi Zsuzsanna – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Kóháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghegyi@lutheran.hu).

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu)
1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518, fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Szikra Lapnyomda Rt.
Felelős vezető: Máthé Sándor vezérigazgató
E-mail: szikra.kervigh@szikralapnyomda.hu

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön negyed évre 2340 Ft, fél évre 4680 Ft, egy évre 9360 Ft, szomszédos országba egy évre 31 900 Ft (123 euró), egyéb külföldi országba egy évre 37 200 Ft (143 euró).

Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő delutáni lapzáratok kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu címen várjuk.